

นอกจากนี้ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความหลากหลายของแหล่งเรียนรู้ โดยพบว่าทุกโรงเรียนมีห้องสมุดและห้องคอมพิวเตอร์ ส่วนใหญ่มีห้องปฏิบัติการทางภาษา แต่ยังพบห้องสมุดเฉพาะภาษาและศูนย์ภาษาในบางโรงเรียน โดยเฉลี่ยมีเครื่องคอมพิวเตอร์ประมาณ 53 เครื่องต่อโรงเรียน มีที่นั่งในห้องปฏิบัติการทางภาษา 40 ที่นั่งต่อโรงเรียน แต่สัดส่วนในแต่ละโรงเรียนแตกต่างกันมากและอยู่ในระดับน้อยมากและในภาวะขาดแคลนเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับจำนวนผู้เรียน

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามทั้งหมดคำนึงงานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศตามนโยบายแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ให้ความสนใจต่อปัจจัยอื่นๆค่อนข้างน้อย คือ ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและตลาดแรงงาน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนได้ให้ความสำคัญต่อผู้เรียน โดยมีการจัดสอบวัดระดับความสามารถของผู้เรียน เพื่อจัดระดับความสามารถ ส่วนใหญ่เป็นภาษามลายูและอาหรับ และส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนภาษาต่างประเทศในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะ และบางแห่งมีการสำรวจข้อมูลความต้องการของผู้เรียนภาษาต่างประเทศ

ในส่วนของหลักสูตร พบว่าโรงเรียนได้ปรับปรุงหลักสูตรหลักสูตรวิชาสามัญและศาสนา โดยเฉลี่ย 2 ปีต่อครั้ง และแนวโน้มของหลักสูตรในอนาคตจะเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีรายวิชาสามัญเป็นหลักและใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาฉบับปรับปรุงใหม่มาเสริมในรายวิชาของศาสนา สนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศให้ได้รับการฝึกอบรมและสัมมนามากที่สุด แต่จำนวนผู้สอนที่ได้รับการสนับสนุนอยู่ในขั้นน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนผู้สอนทั้งหมด ทั้งนี้ โรงเรียนรับผู้สอนโดยผ่านกระบวนการสอบคัดเลือกและสัมภาษณ์มากที่สุด

สำหรับปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผู้บริหารมองว่าปัญหาผู้เรียนขาดการฝึกฝนนอกห้องเรียนเป็นปัญหาหลัก รองลงมาคือ การขาดแหล่งเรียนรู้และจำนวนนักเรียนมีมากเกินไป ส่วนปัญหาอื่นๆ ได้แก่ผู้สอนภาษาต่างประเทศไม่ได้จบการศึกษาในสาขาภาษาต่างประเทศโดยตรง ผู้เรียนขาดการฝึกฝนในห้องเรียน ไม่กล้าแสดงออกและคำร่ำที่ใช้อยู่ไม่ตอบสนองต่อความต้องการ

ผู้สอนภาษาต่างประเทศ

ผู้สอนภาษาต่างประเทศที่ถูกสุ่มมาจำนวน 18 คน แยกเป็นภาษาอังกฤษ ภาษามลายูกลางและภาษาอาหรับ ภาษาละ 6 คน มีสัดส่วนเพศหญิงและชายใกล้เคียงกัน อายุเฉลี่ยประมาณ 35 ปี แต่ผู้สอนภาษาอาหรับมีอายุเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งหมดมีประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 8 ปี แต่สิ่งน่าเป็นห่วงคือมีผู้สอนเพียงร้อยละ 50 เท่านั้นที่จบตรงสาขาวิชา โดยพิจารณาจากสาขาวิชาเอกและโท นอกจากนี้ ผู้สอนมีภาระงานสอนมาก โดยพบว่าผู้สอนต้องสอนในหลายระดับชั้น โดยเฉพาะผู้สอนภาษาอาหรับและมลายูบางตัวนั้น ต้องสอนเพิ่มในอีกภาษาหนึ่งด้วย

ในการสำรวจถึงทักษะทางภาษา พบประเด็นที่น่าสนใจคือ ผู้สอนภาษาดนัการสอนทักษะการอ่านมากที่สุด และไม่ถนัดในการสอนการฟัง แต่พบความแตกต่างปลีกย่อยในแต่ละกลุ่มภาษา สอดคล้องกับการประเมินค่าความสามารถทางภาษาของตนเองของผู้สอนภาษาต่างประเทศที่ระบุว่า มีความสามารถทาง

ทักษะการอ่านมากที่สุด และการฟังน้อยที่สุด ทักษะความสามารถทางทักษะและการสอนของผู้สอนนี้ กลับไม่สอดคล้องกับความเห็นในเรื่องความสำคัญของทักษะต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ กล่าวคือผู้สอนภาษาส่วนใหญ่กลับเห็นว่าทักษะการพูด เป็นทักษะที่สำคัญที่สุด ซึ่งผู้สอนมองว่าตนเองมีความสามารถทางทักษะนี้ในระดับน้อย แสดงให้เห็นถึงปัญหาในการสอนจากผู้สอนเอง แต่เมื่อพิจารณาประเด็นนี้ในกลุ่มผู้สอนแต่ละภาษา กลับพบความแตกต่างกัน กล่าวคือผู้สอนภาษาอังกฤษให้ความสำคัญต่อทักษะการฟัง ในขณะที่ผู้สอนภาษามลายูมีความเห็นเหมือนกับภาพรวมคือ ให้ความสำคัญต่อทักษะการพูด ส่วนผู้สอนภาษาอาหรับให้ความเห็นหลากหลาย โดยให้ความสำคัญในทุกๆ ทักษะ ยกเว้นการเขียน ซึ่งตรงกับทุกกลุ่มภาษา ที่ให้ความสำคัญน้อยที่สุดเช่นกัน จึงไม่น่าแปลกใจที่พบว่าผู้สอนต้องการพัฒนาตนเองในทักษะการสื่อสารคือการฟังและพูดมากที่สุด

นอกจากประเด็นทักษะทางภาษาแล้ว คณะผู้วิจัยยังพบว่าผู้สอนภาษาต่างประเทศมีประสบการณ์สัมผัสกับภาษาในสภาพแวดล้อมทางภาษาจริงๆ น้อยมาก ยกเว้นกลุ่มผู้สอนภาษามลายู แม้ว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ไปอยู่ในต่างประเทศ แต่ไม่ใช่เป็นประเทศที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา หากแต่เป็นประเทศที่ใช้ภาษาเป้าหมายในฐานะภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่ไปต่างประเทศเพื่อศึกษาค้นคว้ามากที่สุด แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้สอนส่วนใหญ่มีการเพิ่มพูนความรู้ของตนเองในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา แม้มีความถี่น้อยครั้งก็ตาม

ผู้สอนภาษาต่างประเทศ มีภาระงานสอนเฉลี่ย 3 รายวิชาต่อภาคการศึกษา ทั้งนี้ ผู้สอนภาษาอาหรับมีรายวิชาสอนมากที่สุด รองลงมาคือผู้สอนภาษามลายูและภาษาอังกฤษ ตามลำดับ นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้สอนบางคนมีภาระงานสอนข้ามภาษาอีกด้วย แต่เมื่อคิดเป็นรายชั่วโมงต่อสัปดาห์ กลับพบว่าผู้สอนมีภาระงานเฉลี่ย 15.63 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยผู้สอนภาษามลายูมีภาระงานสอนมากที่สุด คือ 18.50 ชั่วโมง และผู้สอนภาษาอาหรับมีน้อยที่สุด คือ 16 ชั่วโมง ทั้งนี้ผู้สอนจำเป็นต้องรับสอนผู้เรียนในห้องเฉลี่ย 41 คน ต่อห้อง และผู้สอนภาษามลายูมีผู้เรียนมากที่สุด คือ 44 คน และภาษาอังกฤษน้อยที่สุด คือประมาณ 35 คน นอกจากนี้ ผู้สอนเกือบทุกคนยังมีภาระงานอื่นๆ นอกเหนือจากการสอน เฉลี่ยแล้วมีภาระงานทั้งหมดรวมถึงงานสอนด้วยประมาณ 24.31 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยผู้สอนภาษามลายูมีมากที่สุดคือ 30.42 ชั่วโมง และผู้สอนภาษาอาหรับน้อยที่สุดคือ 17.50 ชั่วโมง สอดคล้องกับการทำผลงานวิชาการ ที่ผู้สอนที่มีภาระงานน้อยคือผู้สอนภาษาอาหรับและอังกฤษ ระบุว่าผลิตผลงานวิชาการมากกว่าผู้สอนภาษามลายู โดยเลือกทำงานแปลเอกสารประกอบการสอนมากที่สุด

คณะผู้วิจัยยังพบอีกว่า ขวัญกำลังใจและโอกาสในการพัฒนาตนเอง เป็นประเด็นสำคัญของผู้สอนภาษาต่างประเทศ มากกว่าปัญหาในเรื่องภาระงานสอนและงานอื่นๆ ที่ดูเหมือนต้องรับภาระมากเกินไป

ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พบว่าส่วนใหญ่กำหนดหลักสูตรเอง โดยใช้สาระการเรียนรู้และมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร และได้สอบถามข้อมูลความต้องการจากชุมชน ผู้ปกครองและผู้เรียน ซึ่งพบในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาอื่น โดยในการจัดทำหลักสูตรนั้น ผู้สอนส่วนใหญ่

มีส่วนร่วม โดยมีหน้าที่เป็นกรรมการร่างหลักสูตรมากที่สุด ในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผู้สอนเป็นผู้ผลิตและเลือกตำราและสื่อการเรียนใช้ในโรงเรียนเอง โดยตำราและสื่อการเรียนที่ใช้มีความหลากหลาย ส่วนใหญ่มักเป็นเอกสารตำราที่ผลิตในประเทศและเป็นเอกสารที่ผู้สอนเป็นผู้รวบรวมจากแหล่งต่างๆมาประกอบ นอกจากนี้ยังใช้ตำราจากต่างประเทศมาประกอบ รวมทั้งผู้สอนเรียบเรียงเอง แต่ที่น่าสนใจก็คือตำราภาษาอาหรับจะเป็นตำราจากต่างประเทศมากที่สุด และเอกสารตำราที่ใช้ในภาษามลายูมีความหลากหลายมากกว่าภาษาอื่น นอกจากนี้ ผู้สอนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ให้ความสนใจในรายละเอียดของหลักสูตรทุกข้อ ยกเว้นการสอนซ่อมเสริมที่แสดงให้เห็นว่าเป็นหัวข้อที่ไม่ค่อยมีความสำคัญเท่าใดนัก

ในกระบวนการสอนนั้น พบว่าผู้สอนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ยังยึดการสอนแบบฝึกปฏิบัติเป็นหลัก และไม่ค่อยนิยมใช้รูปแบบการทำโครงงานและการพาไปทัศนศึกษา นอกจากนี้ ผู้สอนให้ความสำคัญกับความรู้ด้านศัพท์ว่ามีความสำคัญในการสอนมากที่สุด และความรู้ในด้านวัฒนธรรมมีความสำคัญน้อยที่สุด ทั้งนี้ผู้สอนในภาพรวมเห็นว่าทุกทักษะและองค์ความรู้มีความสำคัญเชิงบวกกับการสอนภาษาต่างประเทศ แต่เมื่อพิจารณาในรายภาษา พบความแตกต่างคือผู้สอนภาษามลายูกลับให้ความสำคัญต่อทักษะการอ่านมากที่สุด และไวยากรณ์น้อยที่สุด สำหรับกิจกรรมที่เห็นว่ามีประโยชน์มากที่สุดตามความเห็นของผู้สอนภาษาต่างประเทศ คือ เรียนเพิ่มเติมด้วยตนเอง และที่มีประโยชน์น้อยที่สุด คือการฟังเพลง ทั้งนี้ผู้สอนภาษาต่างประเทศทั้งสามภาษาเห็นด้วยในเชิงบวกว่า การสอนภาษาต่างประเทศควรเป็นไปในลักษณะสัมพันธในทักษะการฟัง-พูดและอ่าน-เขียน และพบว่าผู้สอนไม่ได้ใช้ภาษาไทยในการสอนมากกว่าภาษาต่างประเทศเท่าใดนัก อีกทั้งผู้สอนไม่นิยมใช้สื่อและอุปกรณ์ต่างๆในชั้นเรียน ในการประเมินผู้เรียน พบว่าผู้สอนภาษาต่างประเทศโดยภาพรวมให้น้ำหนักการประเมินผลการเรียนกับการสอบปลายภาคมากที่สุด โดยนิยมใช้เครื่องมือวัดเป็นข้อสอบแบบปรนัย รองลงมาคือแบบอัตนัย การปฏิบัติจริง และชิ้นงานสะสมผลงานเป็นลำดับสุดท้าย

ส่วนข้อมูลด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ ผู้สอนภาษาต่างประเทศเห็นว่าผู้เรียนไม่ค่อยมีโอกาสดูใช้ภาษาต่างประเทศในชุมชนหรือตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ยกเว้นภาษามลายูและอาหรับที่พบว่าผู้เรียนพอมีโอกาสดูใช้บ้างในเทศกาลหรือกิจกรรมทางศาสนาอิสลาม

นอกจากนี้ ผู้สอนภาษาต่างประเทศระบุว่าภาระงานสอน หลักสูตร ผู้เรียน จำนวนของผู้เรียน บรรยากาศในชั้นเรียน ระยะเวลาในการฝึก สื่อการเรียน แหล่งเรียนรู้นอกชั้นเรียน วิธีสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นปัญหาหลักที่พบในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และเห็นว่าประเด็นช่วงเวลาในการเรียนและการวัดและประเมินผล ไม่ได้เป็นประเด็นปัญหาในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศแต่อย่างใด

ผู้เรียนภาษาต่างประเทศ

ผู้เรียนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ที่สุ่มมาทั้งหมด 36 คน แยกเป็นผู้เรียนภาษาอังกฤษ ภาษามลายูและภาษาอาหรับ ภาษาละ 12 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 17.64 ปี เป็นผู้เรียนมีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 2.09-3.90 เป็นตัวแทนผู้เรียนในระดับ

ความสามารถต่างๆกันได้ ส่วนใหญ่ใหญ่พูดภาษาไทยในชีวิตประจำวัน แต่พบบางส่วนผู้รู้สองภาษา ใช้ภาษาไทยและมลายูถิ่น ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างและค้าขาย รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือน ผู้เรียนทั้งหมดกำลังเรียนภาษาอังกฤษ ภาษามลายูและภาษาอาหรับเป็นภาษาต่างประเทศ สะท้อนให้เห็นถึงการจัดภาษาต่างประเทศมีความหลากหลายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยผู้เรียนส่วนใหญ่เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศในระดับคาถิกาย ยกเว้นผู้เรียนภาษาอังกฤษเริ่มเรียนในระดับประถมศึกษา ในแง่การสัมผัสกับภาษา ผู้เรียนเหล่านี้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาต่างประเทศน้อยมาก ส่วนใหญ่เรียนภาษาต่างประเทศกับผู้สอนชาวไทย

ผู้เรียนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยระบุว่าชอบเรียนภาษาต่างประเทศในระดับมาก แต่ผู้เรียนภาษาอังกฤษมีระดับความชอบน้อยที่สุด แต่เมื่อให้ประเมินตนเองในเรื่องทักษะทางภาษาต่างประเทศ ผู้เรียนระบุว่ามีทักษะต่างๆอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น โดยมีทักษะการอ่านดีที่สุด แต่อ่อนในทักษะการพูดมากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการปรับปรุงภาษาต่างประเทศของผู้เรียน ที่ต้องการพัฒนาทักษะการพูดมากที่สุด และการอ่านน้อยที่สุด ทั้งนี้จากมุมมองของผู้เรียนภาษาต่างประเทศมีความจำเป็นมาก โดยผู้เรียนภาษามลายูมีความเด่นชัดในความจำเป็นมากที่สุด จึงระบุในความต้องการทำงานในสถานที่ที่มีการใช้ภาษาต่างประเทศสูงที่สุด แสดงให้เห็นถึงความต้องการใช้ภาษามลายูยังอยู่ในระดับสูง แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าผู้เรียนไม่ค่อยมีโอกาใช้ภาษาต่างประเทศในการทำกิจกรรมในสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ได้มากนัก ยกเว้นกิจกรรมการเรียนในห้องเรียนเท่านั้น นอกจากนี้ ผู้เรียนเองยังไม่เห็นประโยชน์ของกิจกรรมในห้องเรียนไม่สูงมากนัก ยกเว้นการทำแบบฝึกหัดและการทำข้อสอบที่ผู้เรียนยังเห็นว่ามีความประโยชน์ เช่นเดียวกับกิจกรรมนอกห้องเรียนที่ผู้เรียนระบุว่าไม่ค่อยมีประโยชน์ต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ ยกเว้นการอ่านตำรา แต่ผู้เรียนภาษาแต่ละภาษาที่มีความเห็นที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะผู้เรียนภาษาอาหรับที่มองว่ากิจกรรมนอกห้องเรียนแทบจะ ไม่มีความหมายใดๆเลย ด้วยเหตุที่มีสภาพแวดล้อมและทัศนคติดังกล่าว จึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้เรียนมีผู้สอนชาวไทยเป็นต้นแบบทางภาษาต่างประเทศมากที่สุด มีพฤติกรรมการเรียนภาษาผูกติดกับห้องเรียน เช่นเข้าห้องเรียนสม่ำเสมอ เป็นต้น และระบุว่ามีปัญหาต่างๆในการเรียนภาษาต่างประเทศในด้านวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนของผู้สอน บุคลิกภาพของผู้สอน บรรยากาศในชั้นเรียน ช่วงเวลาในการฝึกทักษะทางภาษา การจัดคาบเรียนตามตารางสอน สื่อการเรียนการสอน และแหล่งการเรียนรู้นอกชั้นเรียน แม้ว่าจะมีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศในกิจกรรมทางศาสนาอิสลามของชุมชนบ้าง แต่พบในภาษามลายูและอาหรับเท่านั้น

ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มโรงเรียนตอนบนและตอนล่าง

ในการเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ตอนบนและตอนล่าง ไม่พบความแตกต่าง โดยเป็นโรงเรียนประเภทมูลนิธิมากกว่าประเภทเอกชนเป็นเจ้าของ และเกือบทั้งหมดเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ (มีนักเรียน 800 คนขึ้นไป) แต่ในกลุ่มภาคใต้ตอนล่าง เป็นโรงเรียนในเขตเทศบาลมากกว่าตอนบน

นอกจากนี้ ทั้งสองกลุ่มมีการใช้ภาษาไทยในหลักสูตรวิชาสามัญและภาษาอาหรับในหลักสูตรวิชาศาสนาเหมือนกัน แต่พบความแตกต่างในเรื่องภาษาหลักอื่นๆที่ใช้ในการสอน โดยในกลุ่มภาคใต้ตอนล่างพบการใช้ภาษาหลากหลายกว่าตอนบน กล่าวคือมีการใช้ภาษาอังกฤษ มลายู และมลายูถิ่น โดยทั้งสองกลุ่มเปิดทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในหลักสูตรสามัญ และระดับอิสลามตอนต้นและตอนกลาง ในหลักสูตรศาสนา ส่วนระดับอิสลามศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่พบในกลุ่มโรงเรียนตอนล่าง เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มโรงเรียนตอนล่าง มีการพัฒนาระบบการเรียนการสอนในสู่การเปิดหลักสูตรภาษาอังกฤษ (English Program) ในสายสามัญ และกลุ่มภาคใต้ตอนล่างยังมีจำนวนนักเรียนในทุกชั้นทั้งสามัญและศาสนามากกว่ากลุ่มตอนบนอย่างเห็นได้ชัด

จากการสำรวจเชิงเปรียบเทียบ พบว่ากลุ่มโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตอนล่างมีผู้สอนภาษาต่างประเทศทุกภาษามากกว่าตอนบนอย่างเห็นได้ชัด และพบผู้สอนชาวต่างประเทศจำนวนหนึ่งในตอนล่างอีกด้วย แต่ไม่พบความแตกต่างกันในเรื่องสัดส่วนจำนวนผู้เรียนต่อผู้สอน 1 คนใน 1 ห้อง ซึ่งมีจำนวนผู้เรียนโดยเฉลี่ย 40 คนต่อห้อง นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มโรงเรียนตอนล่างมีศักยภาพและความพร้อมด้านแหล่งเรียนรู้มากกว่าตอนบน ทั้งในด้านประเภทและจำนวน

ในด้านนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ ไม่พบความแตกต่างกัน โดยโรงเรียนทั้งสองกลุ่มยึดตามแผนการศึกษาภาคบังคับ แต่พบความสนใจในความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและตลาดแรงงานน้อยมาก นอกจากนี้ ไม่พบความแตกต่างในประเด็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน การจัดงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ แนวทางการรับผู้สอนภาษาต่างประเทศ ไม่มีปัญหาด้านการเรียนการสอนและด้านจำนวนผู้สอน แต่โรงเรียนทั้งสองกลุ่มพบปัญหาเหมือนกันในด้านจำนวนนักเรียนมากเกินไป ขาดแหล่งเรียนรู้ ผู้เรียนขาดการฝึกฝนในและนอกห้อง ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออก และตำราไม่สามารถสนองตอบความต้องการ

อย่างไรก็ตาม พบความแตกต่างในนโยบายการจัดสอบวัดระดับความสามารถทางภาษา เพื่อจัดเข้ากลุ่ม โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มโรงเรียนตอนล่าง แต่กลุ่มโรงเรียนตอนบนให้ความสำคัญต่อการสำรวจข้อมูลความต้องการการเรียนภาษาต่างประเทศมากกว่า นอกจากนี้ โรงเรียนตอนบนมีรอบการปรับปรุงหลักสูตรเร็วกว่ากลุ่มตอนล่าง แต่มีการสนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศน้อยกว่ากลุ่มตอนล่าง นอกจากนี้ ยังพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโรงเรียนตอนบนและตอนล่างในปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศบางประเด็น ได้แก่ผู้สอนไม่จบตรงสาขาวิชา ภาระงานของผู้สอน และงบประมาณไม่เพียงพอ

ในส่วนข้อมูลเปรียบเทียบเกี่ยวกับผู้สอนภาษาต่างประเทศ พบความแตกต่างของข้อมูลทั่วไประหว่างกลุ่มโรงเรียนตอนบนและตอนล่าง ในด้านเพศ อายุ ประสบการณ์ในการสอนบ้างเล็กน้อย รวมถึงพบความแตกต่างในระดับชั้นที่สอน ความถนัดในทักษะและเนื้อหาในการสอนภาษา ประสบการณ์ในการไปอยู่ต่างประเทศ ภาระงานของผู้สอนเป็นรายวิชา รายชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวนผู้เรียนในห้องโดยเฉลี่ย และมีภาระงานอื่นๆที่นอกเหนือจากการสอน และการผลิตผลงานทางวิชาการที่พบว่าแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม

ตาม ไม่พบความแตกต่างในเรื่องวุฒิการศึกษาของผู้สอน ระดับความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ ความเห็นต่อความสำคัญของทักษะต่างๆต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ การเพิ่มพูนความรู้ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ความต้องการปรับปรุงทักษะภาษาต่างประเทศ และปัญหาของผู้สอนเองที่พบว่าไม่แตกต่างกัน

นอกจากนี้ ยังพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มผู้สอนภาษาในโรงเรียนตอนบนและตอนล่างในด้าน ลักษณะเอกสารที่ใช้ในการสอน รูปแบบการสอน ความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของกิจกรรมต่างๆที่ช่วยให้มี ทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศบางประเด็น การใช้ภาษาไทยมากกว่าภาษาต่างประเทศในการสอน โอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศของผู้เรียนในการร่วมกิจกรรมของชุมชนและใช้กับชาวต่างประเทศตาม สถานที่ต่างๆ และปัญหาด้านแหล่งเรียนรู้และกิจกรรมเสริมหลักสูตร

อย่างไรก็ตาม ไม่พบความแตกต่างระหว่างทั้งสองกลุ่มในเรื่องหลักสูตรการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรภาษาต่างประเทศ คำราที่ใช้ในประกอบหลักสูตร กระบวนวิชาที่สอน การศึกษารายละเอียดของหลักสูตร ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของทักษะและ ความรู้ต่างๆในการสอน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนภาษาต่างประเทศในลักษณะสัมพันธในทักษะการ ฟัง-พูด และอ่าน-เขียน การใช้สื่อ/อุปกรณ์ในชั้นเรียน การประเมินผลการเรียน เครื่องมือวัดผลการเรียน และ ไม่พบความแตกต่างในปัญหาต่างๆที่มีในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ คือด้านภาระงานสอน หลักสูตร จำนวนผู้เรียน บรรยากาศในชั้นเรียน ระยะเวลาในการฝึกทักษะ ช่วงเวลาในการเรียน สื่อ ประกอบการสอน วิธีสอนและการวัดและประเมินผล

ในการเปรียบเทียบข้อมูลทั่วไปของผู้เรียน พบความแตกต่างระหว่างสองกลุ่มในเรื่องเพศเล็กน้อย ภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง ระดับชั้นที่เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศต่างกัน และมีผู้สอนภาษาต่างประเทศที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังพบความแตกต่างในเรื่องระดับทักษะ ำ ภาษาต่างประเทศ ความต้องการทำงานในสถานที่ที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ความเห็นต่อประโยชน์ของ กิจกรรมที่ช่วยเพิ่มทักษะภาษาต่างประเทศต่างกันทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมถึงต้นแบบการใช้ ภาษาต่างประเทศ รูปแบบปฏิกิริยาของพฤติกรรมกรเรียนภาษาต่างประเทศ และปัญหาหลักๆในการเรียน ภาษาต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม ไม่พบความแตกต่างในเรื่องอายุเฉลี่ย ระดับชั้นเรียน คะแนนผลการเรียน เชื้อชาติและ สัญชาติ ทั้งนี้ทั้งสองกลุ่มเป็นผู้เรียนภาษาต่างประเทศ 3 ภาษาและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมภาษาต่างประเทศ ทั้งสองกลุ่มต่างมีทัศนคติที่ดีและชอบในการเรียนภาษาต่างประเทศเหมือนกัน ระดับความต้องการปรับปรุง ทักษะภาษาในระดับมากเท่ากัน ทั้งสองกลุ่มยังเห็นความจำเป็นของภาษาต่างประเทศ มีระดับการใช้ ภาษาต่างประเทศในการทำกิจกรรมส่วนใหญ่ รวมถึงมีพฤติกรรมกรเรียนภาษาต่างประเทศในสถานที่ ห้องเรียนเหมือนกัน และผู้เรียนทั้งสองกลุ่มไม่ค่อยมี โอกาสใช้ภาษาต่างประเทศในการร่วมกิจกรรมของ ชุมชนมากนัก

การอภิปรายผล

ข้อมูลจากการศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนและการใช้ภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ และภาพเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มโรงเรียนในจังหวัดคอนบงและจังหวัดคอนล่าง ซึ่งคณะผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญต่างๆ ที่สามารถนำมาอธิบายข้อสรุปการวิจัยข้างบน ดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมในการเรียนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้

ความแตกต่างจากสภาพแวดล้อมในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในกลุ่มจังหวัดคอนบงและคอนล่าง อาจเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งส่งผลต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ กล่าวคือ สภาพแวดล้อมในการเรียนภาษาที่แตกต่างกันระหว่าง 2 กลุ่ม โดยเฉพาะในเรื่องภาษาหลักที่ใช้ในการเรียนการสอนที่พบว่ามีการใช้ภาษามลายูและภาษาอังกฤษในกลุ่มโรงเรียนคอนล่างมากกว่าคอนบง อาจส่งผลให้เกิดแนวคิด พฤติกรรมและการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งอาจอธิบายด้วยเหตุผลดังนี้คือ

1.1 อิทธิพลภาษาแม่ในการเรียนภาษาต่างประเทศ

สภาพแวดล้อมของภาษา โดยเฉพาะสังคมแบบทวิภาษาที่มีการใช้ภาษามากกว่า 1 ภาษาในบริเวณกลุ่มจังหวัดคอนล่างนั้น อาจเป็นตัวแปรสำคัญให้มีการถ่ายโอนทางภาษาเพื่อใช้ในการเรียนรู้ภาษาใหม่ โดยเฉพาะในระดับคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ (Ellis 1985: 19) จากเหตุผลดังกล่าว สามารถสังเกตได้จากที่กลุ่มโรงเรียนจังหวัดคอนล่างมีการใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นภาษาพูด ซึ่งมีโครงสร้างทางภาษาลำดับกับภาษามลายู แม้ว่าจะเป็นคนละภาษา (ประพนธ์ 2519; ประพนธ์ 2544) อิทธิพลของภาษานี้เอง อาจเป็นตัวแปรสำคัญให้กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนล่าง จัดการเรียนการสอนได้หลากหลายและมีความเป็นไปได้อย่างมากกว่ากลุ่มโรงเรียนคอนบง ที่ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพูด สอดคล้องกับข้อค้นพบในการวิจัยในครั้งนี้เช่น ในกลุ่มโรงเรียนคอนล่างมีการใช้ภาษาหลักในการสอนหลากหลายกว่ากลุ่มคอนบง เช่นภาษาไทย มลายู มลายูถิ่น และอาหรับ นอกจากนี้ระดับชั้นที่เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียนในกลุ่มคอนล่างเร็วกว่าคอนบง โดยมีระบบการเรียนศาสนา เป็นสถานศึกษาภาษาต่างประเทศที่ส่งเสริมการเรียนภาษาต่างประเทศอย่างชัดเจน หากพิจารณาอย่างตื้นๆ แล้ว จะพบว่าผู้เรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนล่างมีโอกาสในการเริ่มสัมผัสกับภาษาต่างประเทศตั้งแต่ยังเยาว์ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า ผู้เรียนเคบ โดมาและ ไม่ได้ได้รับการสนับสนุนที่ดีและต่อเนื่องอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการใช้ภาษาต่างประเทศ

นอกจากนี้ ข้อค้นพบในการวิจัยในครั้งนี้ยังระบุว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศสามภาษาคือภาษาอังกฤษ มลายูและอาหรับ โดยสองในสามภาษานี้คือภาษามลายูและอาหรับเป็นภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนด้วย ก็น่าจะชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนโปรแกรมภาษาต่างประเทศหลายภาษา (Multilingual school) มานานแล้ว เพียงแต่การ

พัฒนาระบบการเรียนการสอนมีจุดประสงค์เฉพาะ คือเพื่อนำไปใช้เครื่องมือทางภาษาในการศึกษาความรู้ทางศาสนาและประกอบศาสนกิจเป็นหลักเท่านั้นเอง ในขณะที่ภาษาอังกฤษยังมีลักษณะการใช้เป็นภาษาอังกฤษเฉพาะทางหรือที่เรียกว่า ภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ (English for specific purposes: ESP) เช่นภาษาอังกฤษเพื่อสาขาวิศวกรรม เป็นต้น ภาษามลายูและอาหรับที่ใช้ทำการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีจุดประสงค์เฉพาะเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาอ่านคำสอนเพื่อนำมาใช้ในการประกอบศาสนากิจตามศาสนาอิสลามตามธรรมเนียมของชาวมุสลิม ก็น่าจะเรียกได้ว่าเป็นภาษามลายูเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ (Malay for specific purposes: MSP) และภาษาอาหรับเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ (Arabic for specific purposes: ASP) ได้เช่นกัน จึงไม่น่าแปลกใจว่า ข้อมูลที่ได้ชี้ให้เห็นว่าทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ใช้มากที่สุดในการเรียนการสอนภาษามลายูและอาหรับ เพราะหลักสูตรกำหนดให้ใช้ภาษามลายูและอาหรับสำหรับอ่านคำราทางศาสนาเพื่อทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง จึงไม่น่าในรายวิชาการสื่อสารเพื่อประกอบอาชีพแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าแนวโน้มของภาษามลายูในอนาคต อาจมีการเปลี่ยนแปลงปรัชญาการเรียนผสมผสานกันระหว่างแบบดั้งเดิมที่มุ่งใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาอ่านคำสอนเพื่อนำมาใช้ในการประกอบศาสนากิจตามศาสนาอิสลามและใช้เป็นเครื่องมือเพื่อประกอบอาชีพเหมือนกับภาษาอังกฤษมากขึ้น เนื่องจากบทบาทของภาษามลายูซึ่งเป็นหนึ่งในหลายภาษาในแถบภูมิภาคอาเซียน เริ่มมีความสำคัญมากขึ้นในทางเศรษฐกิจและสังคม (จุ่มศักดิ์ อินทร์รักษ์ 2538 : 46) รวมถึงทัศนคติของผู้เรียนที่พบว่าต้องการทำงานในสถานที่ที่มีภาษามลายูในระดับมาก ต่างกับผู้เรียนภาษาอังกฤษและอาหรับที่กลับแสดงความเห็นในระดับปานกลางเท่านั้น

นอกจากนี้ ด้วยเหตุที่ภาษาอังกฤษมีบทบาทและสำคัญมากกว่าภาษาต่างประเทศอื่นๆ ทำให้โปรแกรมภาษาต่างประเทศหลายภาษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จึงไม่ได้รับความสนใจและรับทราบเท่าไรนักเทียบเท่า โปรแกรมสอนภาษาภาษาอังกฤษ ที่ได้รับความนิยมและสนใจในปัจจุบันนี้ ดังที่หลักสูตรการศึกษาลบปัจจุบันเองยังมองเห็นความสำคัญของภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาอื่น ซึ่งเปรียบภาษาต่างประเทศอื่นๆ เสมือน โลกที่ถูกทิ้งในช่วงอดีตที่ผ่านมา

1.2 การเข้าถึงภาษา (Language Accessibility)

สภาพทางภูมิศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดตอนล่างอยู่ใกล้กับชายแดนประเทศมาเลเซียที่ใช้ภาษามลายู ทำให้ผู้เรียน ผู้สอนและผู้บริหารมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งภาษาต่างประเทศ ได้ง่ายกว่ากลุ่มโรงเรียนตอนบน การเข้าถึงแหล่งภาษาคือโอกาสที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนในการสัมผัสกับภาษาต่างประเทศ ทำให้มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศสูงขึ้น ปัจจัยนี้ส่งผลให้เกิดกิจกรรมการสัมผัสภาษาหรือการใช้ภาษาได้ง่ายกว่ากลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งภาษาได้ ประเทศมาเลเซียมีการใช้ภาษามลายู ใช้อักษร โรมันในการเขียนเหมือนกับภาษาอังกฤษ อันจะเห็นได้จากกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของโรงเรียนตอนล่างมีหลากหลายและมากกว่ากลุ่มตอนบน เช่น พบผู้สอนชาวต่างประเทศในกลุ่มโรงเรียนตอนล่าง ซึ่งอาจเกิดจากการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพส่วนหนึ่ง และส่วนหนึ่งอาจเกิดจากสภาพทางภูมิศาสตร์ในการเข้าถึงแหล่งภาษาที่อยู่ในประเทศมาเลเซีย เป็นต้น ทำให้การว่าจ้างชาวต่างประเทศทำได้ง่ายกว่าโรงเรียน

กลุ่มคอนบน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมผู้สอนในการสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ กิจกรรมเสริมของนักเรียนในการเรียนภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

นอกจากนี้ ความได้เปรียบในเรื่องการเข้าถึงภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษามลายูจากสื่อในประเทศมาเลเซียในกลุ่มโรงเรียนคอนล่าง กลับไม่เด่นชัดและน้อยลงในปัจจุบัน ทำให้การสัมผัสกับภาษาจากสื่อเป็นไปได้น้อย แตกต่างกับสถานะภาพของสื่อในช่วงปี พ.ศ. 2527 ที่พบว่าผู้เรียนได้รับอิทธิพลจากสื่อค่อนข้างมาก โดยผู้เรียนฟังวิทยุและชมรายการโทรทัศน์ภาษาไทยและมลายู คิดเป็นสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 70 (สำนักงานเขตการศึกษา 2, 2527 : 10)

2. ความแตกต่างในประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียน

ประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ สอดคล้องกับชิตชนกและคณะ (2537) ที่ได้รายงานว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความแตกต่างค่อนข้างมากในองค์ประกอบต่างๆ โดยเฉพาะการบริหารงาน การจัดการเรียนการสอนและคุณลักษณะของนักเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ดังจะเห็นได้จาก ภาพรวมที่มีปัญหางบประมาณ การจัดทำงบดุล การเครื่องมืออุปกรณ์อำนวยความสะดวก และอาคารสถานที่ที่ยังไม่พร้อม อันส่งผลต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการจัดการบริหาร ส่งผลให้เกิดความแตกต่างระหว่างกลุ่มโรงเรียนคอนบนและคอนล่าง ในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เช่น จำนวนผู้สอน แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และการสนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

3. ปัจจัยทางหลักสูตร

แม้จะดูเหมือนว่า หลักสูตรศาสนาและอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาจะส่งผลดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ (ภาษามลายูและภาษาอาหรับ) ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษามลายูและอาหรับ แต่ในสภาพความเป็นจริง ความต่อเนื่องและการจัดการหลักสูตรเป็นปัญหาหลักที่ยังไม่เอื้อต่อการเรียนภาษาต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพได้ จากข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ที่พบการจัดสอบวัดระดับทางภาษา เป็นตัวชี้ให้เห็นว่า แม้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ในกลุ่มจังหวัดคอนล่าง ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเรียนภาษา และส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องในการเรียนภาษาของนักเรียน แต่การจัดหลักสูตรศาตีกายังไม่มีประสิทธิภาพ และไม่เป็นระบบ ความแตกต่างในการใช้หลักสูตรศาตีกาสองหลักสูตรที่มีอยู่ คือหลักสูตรศาตีกาของสมาคมครูสัมพันธ์ และของศูนย์ประสานงานชมรมศาตีกาชายแดนภาคใต้ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนในจังหวัดคอนบนไม่มีโอกาสเรียนภาษามลายูและอาหรับ รวมทั้งความสนใจในการเรียนของนักเรียนและผู้ปกครองเอง ทำให้เกิดความเลื่อมล้ำในการเรียนภาษามลายูและอาหรับในระดับมัธยมของนักเรียนที่ได้ผ่านหลักสูตรศาตีกาและที่ยังไม่ผ่านหลักสูตรศาตีกาอย่างเห็นได้ชัด

ความต่อเนื่องของหลักสูตรอิสลามศึกษาในระดับต่างๆ เป็นปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่ปรากฏ ดังจะเห็นได้จาก หลักสูตรศาสนาและอิสลามศึกษาระดับต้น ไม่ต่อเนื่องกัน ส่งผลให้เกิดความพยายามที่จะให้เกิดภาพความต่อเนื่องของหลักสูตรอิสลามศึกษา อันจะช่วยให้เกิดการเรียนภาษาต่างประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสำนักงานเขตการศึกษา 2 ได้เสนอร่างหลักสูตรศาสนาและอิสลามศึกษาทั้งหมด ในแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องมากยิ่งขึ้นในการเรียนการสอน (สารโจน์ จงจิตร 2546) แต่ก็ยังไม่เกิดภาพปฏิบัติที่ชัดเจนในปัจจุบัน

ปัจจัยทางหลักสูตรอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรอิสลามศึกษา คือ ปรัชญาในการเรียนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรอิสลามศึกษามีความแตกต่างกับหลักสูตรขั้นพื้นฐานที่มีภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะมีมิติทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ หลักสูตรอิสลามศึกษามีแนวทางการเรียนการสอนภาษามลายูและภาษาอาหรับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการปฏิบัติศาสนกิจและศึกษาความรู้ทางศาสนาเป็นหลัก ซึ่งเป็นแนวคิดที่แตกต่างไปจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพได้ เพื่อสอดคล้องกับระบบการศึกษาที่รับใช้การผลิตในระบบอุตสาหกรรม (นิธิ เอียวศรีวงศ์ 2547 : 39) ทำให้เกิดทัศนคติทั้งของผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่แตกต่างกัน ตรงกับข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่าผู้บริหารไม่ได้สนใจต่อตลาดแรงงาน ความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง เนื่องจากเป็นประเด็นทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต มากกว่าการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจเปลี่ยนไปตามตลาดแรงงานและเศรษฐกิจ นอกจากนี้โอกาสที่ผู้เรียนใช้ภาษามลายูและอาหรับในชุมชน ปรากฏชัดในเทศกาลต่างๆ ของศาสนาอิสลาม มากกว่าใช้ภาษาอังกฤษที่ผู้เรียนแทบหาโอกาสใช้น้อยมาก ด้วยปรัชญาทางการเรียนของหลักสูตรอิสลามศึกษานี้เอง ที่ทำให้ภาพความต่อเนื่องของการเรียนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรอิสลามศึกษา แตกต่างไปจากการเรียนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือปรัชญาการเรียนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรอิสลามศึกษามุ่งเน้นในการนำไปใช้กับการดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนา เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติตนตามหลักการศาสนา มากกว่ามุ่งเน้นในการประกอบอาชีพที่เน้นในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ดังเช่นในหลักสูตรของภาษาอังกฤษ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเรียนและการจัดการหลักสูตร จึงไม่สามารถใช้กรอบแนวคิดการประเมินที่เหมือนกันระหว่างหลักสูตรวิชาสามัญและศาสนาได้ เพราะมีแนวคิดทางปรัชญาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน แม้ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่ารายวิชาของภาษาต่างประเทศทั้งสามภาษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจะมีรายวิชาครบทั้งสี่ทักษะ แต่ในความเป็นจริงและในเชิงปฏิบัติ สัดส่วนของทักษะทั้งสี่อย่างในภาษามลายูและอาหรับ คือการพูด ฟัง อ่าน และเขียนมีไม่เท่ากันและระดับการฝึกทักษะในแต่ละภาษาก็มีเหมือนกัน ส่วนหนึ่งมาจากปรัชญาการเรียนที่แตกต่างกัน ดังที่กล่าวมาข้างต้น นอกจากนี้ อาจเป็นไปได้ว่า ในเชิงปฏิบัติแล้ว การเรียนการสอนไม่สามารถจัดการได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ขาดประสิทธิภาพ และส่งผลต่อระดับความสามารถและความคิดเห็นทั้งของผู้สอนและผู้เรียน นอกจากนี้ อาจเป็นไปได้ว่าผู้เรียนและผู้สอนเองยังไม่เข้าใจแก่นแท้ของหลักสูตรภาษามลายูและอาหรับ ทำให้เกิดมุมมอง

และแนวคิดว่าจะต้องเหมือนกับภาษาอังกฤษก็ไม่ได้ ทั้งนี้ส่วนหนึ่ง ผู้วิจัยสังเกตจากความเห็นของผู้สอน โดยเฉพาะภาษามลายูในเรื่องความต้องการพัฒนาทักษะทางภาษาที่กลับต้องการให้ปรับปรุงในทักษะการพูดและฟัง ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับปรัชญาการเรียนรู้ที่เน้นการอ่านเป็นสำคัญ

ดังนั้น การที่จะเข้าไปในประเด็นการใช้และความต้องการภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ จึงควรเข้าใจในมิติทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง นั่นคือการเรียนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เช่นภาษาอาหรับและมลายู ผูกติดกับการปฏิบัติตนทางศาสนาของผู้เรียน เพราะฉะนั้น แม้จะดูเหมือนว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จะเป็นเรื่องไม่สลบซับซ้อนและสามารถดำเนินการได้โดยง่าย แต่ผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นแล้วว่า แนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำเป็นต้องอาศัยมิติทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยในการพิจารณา ซึ่งนอกจากประเด็นการจัดการเรียนการสอนแล้ว มิติทางวัฒนธรรมอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึง เพื่อนำมาใช้ในการประเมินและตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนประเภทนี้ด้วย เพราะเกณฑ์ชี้วัดบางตัว อาจเปลี่ยนแปลงและไม่สอดคล้องกับมาตรฐานเหมือนกับโรงเรียนทั่วไป เช่นตัวชี้วัดเรื่องการนำภาษาต่างประเทศไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือคุณค่าของการเรียนภาษาต่างประเทศต่อชุมชน เป็นต้น

นอกจากนี้ หลักสูตรขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษา กำลังอยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงใหม่ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จะเห็นได้จากกลุ่มตัวอย่างตอบว่ามีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรทุกภาษาค่อนข้างบ่อย อันส่งผลให้ผู้สอนและผู้เรียนเองเกิดความสับสน และไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนและการเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้มากนัก รวมถึงแนวทางการบูรณาการระหว่างหลักสูตรวิชาสามัญและศาสนา บางครั้งส่งผลให้ผู้เรียนสับสนในการเรียนได้ ดังเห็นได้จากเสียงสะท้อนของผู้เรียนที่ระบุว่ามีปัญหาในเรื่องช่วงเวลาเรียน ลักษณะความเข้าใจในปรัชญาการเรียนภาษาที่แตกต่างกัน เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ข้อมูลนี้ก็ยัง ไม่สามารถชี้ว่าการบูรณาการหลักสูตรล้มเหลว หากแต่ชี้ให้เห็นเพียงว่าผู้เรียนยังอยู่ในช่วงการปรับตัวต่อสิ่งใหม่ๆ ซึ่งการศึกษาถึงประสิทธิภาพของการบูรณาการ จำเป็นต้องมีการศึกษาอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

ที่น่าสังเกตคือการบริหารหลักสูตรสองหลักสูตรเป็นอย่างน้อยในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามคือหลักสูตรวิชาสามัญและวิชาศาสนาควบคู่กันไป ทำให้ผู้เรียนต้องศึกษารายวิชาและใช้เวลาในห้องเรียนมากกว่าผู้เรียนในโรงเรียนทั่วไป ส่งผลให้เกิดตารางเรียนทั้งเช้าและและบ่าย และเป็นปัจจัยส่งผลต่อเวลาทำกิจกรรมทั่วไปของผู้เรียน แต่ปัจจุบัน ได้มีความพยายามให้หลักสูตรเกิดความกระชับ โดยการบูรณาการหลักสูตรสองหลักสูตรเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความสับสนในการบริหารหลักสูตรต่อผู้บริหารดี ขึ้นบ้าง แต่ก็ไม่มากนัก

4. ปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้

จากผลการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ขาดประสิทธิภาพ อาจมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

4.1 ประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียน อันเนื่องจากความไม่พร้อมทางทรัพยากรทางกายภาพ เช่นอาคาร วัสดุการเรียน เป็นต้น ทำให้โรงเรียนเน้นความสำคัญต่อปัจจัยที่มุ่งพัฒนาทรัพยากรทางกายภาพ เป็นลำดับขั้นๆ เช่น การพัฒนาอาคาร อุปกรณ์ มากกว่าด้านการเรียนการสอน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหา ต่างๆ ตามมา เช่น ครูมีภาระงานมากเกินไป นักเรียนขาดการส่งเสริมการเรียนรู้ และอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างในกลุ่มโรงเรียนตอนบนและตอนล่างในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

นอกจากนี้ การเร่งส่งเสริมพัฒนาด้านทรัพยากรกายภาพในโรงเรียนมากเกินไป เพื่อรองรับนโยบาย การปรับปรุงการบริหารงานและการจัดการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อาจเป็นสาเหตุให้การเตรียม บุคลากรเพื่อรองรับสิ่งใหม่ยังตามไม่ทัน ดังจะเห็นได้จาก โรงเรียนส่วนใหญ่มีแหล่งเรียนรู้ อาจได้จากการ สนับสนุนจากราชการ หรือการพัฒนาของโรงเรียนเอง รวมถึงมีข้อสังเกตว่า แหล่งเรียนรู้ที่พบมีความ ซ้ำซ้อนในประ โยชน์การใช้ รวมถึงผู้ใช้กลุ่มเดียวกัน เช่น ห้องสมุดและห้องสมุดเฉพาะหมวดวิชา เป็นต้น แต่ผู้สอนภาษาต่างประเทศให้ข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ขัดแย้งกัน กล่าวคือ ยังไม่ทราบวิธีสอนที่พัฒนา ควบคู่กับการใช้อุปกรณ์ รวมทั้งไม่นิยมใช้แหล่งเรียนรู้และอุปกรณ์ดังกล่าวด้วย ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ว่า เป็นเพราะผู้สอนไม่ได้รับการสนับสนุนให้ใช้ หรือโรงเรียนจำเป็นต้องมีอุปกรณ์เหล่านี้เพื่อรองรับการ ตรวจสอบมาตรฐานของกระทรวงศึกษาเท่านั้น ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นจริง จำเป็นต้องมีการศึกษาเชิงลึก และให้การสนับสนุนแก่ผู้สอนอย่างจริงจังต่อไปในอนาคต

4.2 ประสิทธิภาพของผู้สอน อาจมีสาเหตุจากภาระงานมากเกินไป สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้สอนที่ ระบุภาระงานสูง ทำให้ไม่มีช่วงเวลาในการผลิตผลงานวิชาการ แต่ขัดแย้งกับผู้บริหารที่ระบุว่าปัญหาผู้สอน มีภาระงานมากเกินไป ไม่ใช่ปัญหาหลักแต่อย่างใด นอกจากนี้ ผู้สอนไม่ได้จบตรงสาขาวิชาภาษาที่ตนสอน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่พบว่าผู้สอนครึ่งหนึ่งเป็นผู้ที่จบการศึกษาไม่ตรงกับสาขาภาษาที่สอน ทำให้ไม่มี องค์ความรู้เพียงพอในการสอนได้ ผู้สอนไม่ได้ผ่านรายวิชาวิธีทศหรือการอบรมวิธีการสอน ทำให้การสอน เป็นวิธีดั้งเดิมที่เคยได้รับการศึกษามา ส่งผลให้ไม่สามารถประยุกต์ใช้กลวิธีใหม่ๆ ในการสอนได้ ไม่มี แรงจูงใจในการพัฒนาการสอน ทักษะของผู้สอนที่ระบุว่าให้นำวิธีสอนใหม่ๆ ไปใช้ในห้องเรียนอาจทำได้ ยาก เนื่องจากมีช่วงเวลาน้อยกว่าโรงเรียนสามัญอื่นๆ เพราะต้องแบ่งเวลาเรียนของนักเรียนในแต่ละวันไป ตามหลักสูตรอิสลามศึกษาด้วย จากการสังเกตประกอบการเก็บข้อมูล วิธีการสอนของผู้สอน ภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษามลายูและอาหรับ ยังเป็นวิธีแบบดั้งเดิม คือวิธีสอนแบบอ่านและว่าตาม รวมถึงการสอนโดยวิธีแปลเป็นภาษาแม่ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่พบว่าผู้สอนถนัดในการสอนทักษะการ อ่านมากที่สุด อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและ ไม่มีแรงจูงใจในการเรียน

การมีแหล่งข้อมูลและห้องปฏิบัติการทางภาษา รวมถึงคอมพิวเตอร์ ไม่ได้หมายถึงการมีศักยภาพสูง ในการเรียนการสอน อุปสรรคด้านหนึ่งคือ การขาดการนำสื่อไปใช้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ขัดแย้งกับ ข้อมูลของผู้บริหารที่ระบุว่าโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ค่อนข้างพร้อม ทั้งนี้จากการสังเกตประกอบการให้ข้อมูล ในบางโรงเรียน ที่พบว่าบางโรงมีตารางการใช้ห้องโสตทัศนูปกรณ์น้อยมาก ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่ม ภาษาอังกฤษ และอาจเป็นเพราะผู้สอนมีโอกาสนำไปใช้น้อย จากการที่ไม่ค่อยกล้าและเปลี่ยนวิธีสอนโดย

ใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือนี้ บางครั้งผู้สอนไม่มีแรงจูงใจในการนำอุปกรณ์เหล่านี้ไปใช้ในการสอน และไม่ทราบเทคนิคการสอนที่ใช้เครื่องมือทันสมัยเหล่านี้ หรืออาจเป็นไปได้ว่าสื่อที่ใช้ในการห้องโสตทัศนูปกรณ์ในภาษามลายูและอาหรับ ไม่สามารถหาซื้อได้ง่ายดังเช่นภาษาอังกฤษ จึงเกิดประสิทธิภาพในการใช้น้อยมาก อย่างไรก็ตาม แนวคิดการสอนเพื่อการสื่อสาร อาจอยู่ในช่วงพัฒนา ดังจะเห็นได้จากผู้สอนตระหนักและเห็นความสำคัญของทักษะการฟังและพูด และต้องการพัฒนาตนเองในทักษะนี้มากที่สุด เนื่องจากผู้สอนระบุว่าขาดทักษะและความมั่นใจในการพูดและฟังอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ ปัญหาของผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่สำคัญประการหนึ่ง คือขวัญและกำลังใจ รวมถึงโอกาสในการพัฒนาตนเอง เป็นประเด็นปัญหาสำคัญสำหรับผู้สอน ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่า ผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยทั่วไปอาจยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่ออาชีพคนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรืออาจมองถึงประเด็นความไม่มั่นคงในอาชีพในโรงเรียนเอกชน ซึ่งไม่ใช่โรงเรียนของรัฐ อาจรวมถึงสภาพปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้สอนได้ ข้อมูลเพิ่มเติมจากการแสดงความเห็นและอภิปรายของผู้บริหารในประเด็นนี้ในช่วงการสัมภาษณ์ ได้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารหลายแห่งแสดงความกังวลในเรื่องการย้ายออกของผู้สอนไปสู่ระบบราชการ แสดงให้เห็นทัศนคติที่ผู้สอนมองในเรื่องขวัญและกำลังใจว่าเป็นประเด็นสำคัญต่ออาชีพของตนเอง

4.3 ปัจจัยจากตัวผู้เรียน เช่น ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน เนื่องจากไม่มีสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในการกระตุ้นความสนใจในการเรียนภาษา สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้บริหาร และผู้สอนที่ระบุว่าปัญหาหลักๆ คือผู้เรียนขาดการฝึกฝนนอกห้องเรียน โดยเฉพาะภาษามลายูและอาหรับที่มีปรัชญาการเรียนต่างจากภาษาอังกฤษ แม้ว่าการนำไปใช้ภาษามลายูและอาหรับ อยู่ในชีวิตประจำวันบางส่วน เช่นการประกอบศาสนกิจ แต่ภาษาต่างประเทศในลักษณะนี้ไม่ได้นำไปใช้ไปในทางการสื่อสาร สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้สอนและผู้เรียนที่ระบุว่าผู้เรียนมีโอกาสนในการใช้ภาษาในชุมชนน้อยมาก ยกเว้น โอกาสที่เกี่ยวข้องกับศาสนกิจและศาสนาอิสลาม รวมถึงปัจจัยมาจากที่ผู้เรียนไม่ได้รับการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ดี ทำให้ขาดโอกาสในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และส่งผลให้ขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ต่อไป สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้เรียนเองที่ระบุว่าไม่มีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาใดๆเลย ทำให้มีทักษะและกลวิธีการเรียนภาษาต่างประเทศ อยู่ในขั้นน้อยถึงปานกลาง

นอกจากนี้ ปัจจัยทางครอบครัว อาจมีส่วนสำคัญทำให้การสนับสนุนการเรียนของผู้เรียนมีน้อย ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนและการใช้ภาษา ดังข้อมูลที่พบว่า ผู้ปกครองมีรายได้ปานกลางถึงยากจน อาจเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนภาษา รวมถึงการสนับสนุนผู้เรียน เป็นต้น คณะผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า ผู้ปกครองของผู้เรียนในกลุ่มโรงเรียนตอนบน ไม่พบว่าเป็นข้าราชการแต่อย่างใด ในขณะที่พบผู้ปกครองที่มีอาชีพข้าราชการบ้างในกลุ่มโรงเรียนตอนล่าง ซึ่งแสดงให้เห็นและสอดคล้องกับข้อสังเกตของสำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2 (2542) ว่าผู้ปกครองในคอนล่างมักนิยมส่งบุตรหลานของตนเข้าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในทางกลับกัน ก็อาจมองได้ว่าผู้ปกครองที่เป็น

ข้าราชการในกลุ่มโรงเรียนตอนบน ไม่นิยมส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งอาจจะเป็นประเด็นหนึ่งเพื่อการศึกษาในอนาคตต่อไป

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของชุมชน เป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ที่การใช้ภาษาต่างประเทศสามารถวัดได้จากตัวชี้วัดทางวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่ของชาวมุสลิม รวมถึงการเรียนภาษาอังกฤษที่ได้พัฒนาขึ้นควบคู่กันมาเพื่อรองรับระบบสังคมใหม่ที่เกิดขึ้นรอบตัวของชุมชนในภาคใต้ต่อไปนั่นเอง นโยบายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนประเภทนี้ จึงควรเข้าใจระบบการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้เกิดหลายระบบควบคู่และสนับสนุนต่อกันไป ไม่ใช่ขัดแย้งและขัดขวางระบบอื่น ดังที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2547 : 39) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้อย่างน่าสนใจว่า “การศึกษาในระบบ ไม่น่าจะหมายความว่า มีอยู่ในระบบเดียว ได้แค่ แต่น่าจะหมายความว่าระบบการศึกษาซึ่งอาจมีหลายระบบตั้งอยู่คู่เคียงกัน แต่มีช่องทางที่จะถ่ายโอนระหว่างกันได้ตลอดไป ไม่ใช่ถ่ายโอนเฉพาะนักเรียน... แต่ถ่ายโอนข้อดีของแต่ละระบบเข้าหากันได้ด้วย”

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ แต่ด้วยข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและเวลา ทำให้ตัวแทนกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาไม่สามารถแทนประชากร โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ได้ทั้งหมด ระเบียบวิธีวิจัยในอนาคตควรจัดการระบบสุ่มตัวอย่างจากประชากรให้ได้มาซึ่งตัวแทนให้ใกล้เคียงที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ ระบบการสุ่มตัวแทนแบบแบ่งกลุ่มอย่างเป็นระบบ จึงควรนำมาใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อให้ได้ตัวแทนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามขนาดแตกต่างกัน ไม่จำกัดอยู่แค่โรงเรียนขนาดใหญ่ในตัวเมืองหรือชานเมืองและใน 6 จังหวัดเท่านั้น นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ เป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามตาม พ.ร.บ. โรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ที่ค่อนข้างพร้อมในการดำเนินงานโรงเรียน เพื่อต้องการลดประเด็นความแตกต่างในด้านศักยภาพความพร้อมของโรงเรียนออกไปให้มากที่สุด แต่ไม่ได้รวมถึงโรงเรียนขนาดเล็ก ที่อยู่ค่อนข้างไกล ที่น่าสนใจในการศึกษาครั้งต่อไปคือ ระบบการศึกษาแบบปอเนาะแบบเดิม ส่งเสริมการเรียนภาษาต่างประเทศเช่นภาษามลายูและอาหรับ ได้มากน้อยแค่ไหน

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยเห็นว่าระบบบริหารงานเครือข่ายการวิจัยในครั้งนี้มีส่วนร่วมในการทำงานได้เพียงแค่ระดับหนึ่งเท่านั้น กล่าวคือ ในขั้นตอนการทำงาน เครือข่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในช่วงการเก็บข้อมูล ซึ่งที่จริงกระบวนการมีส่วนร่วม ควรเริ่มตั้งแต่ต้น อย่างน้อยที่สุดในการบวนการสร้างแบบสอบถาม เนื่องจากเครือข่ายน่าจะเป็นบุคคลที่รู้ข้อมูลของประชากรได้ดีที่สุด เพื่อให้แบบสอบถามสามารถสำรวจหาข้อมูลได้ครบและดีที่สุด ดังเช่นข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาชีพที่เปิดควบคู่กับหลักสูตรวิชาสามัญและวิชาศาสนา เป็นต้น ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจในนโยบายของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมากขึ้นในด้านการเตรียมความรู้สาขาอาชีพแก่ผู้เรียนต่อไป

นอกจากนี้ กรอบการทำงานของเครือข่ายยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากการมีส่วนร่วมในการวิจัยของเครือข่ายส่วนใหญ่คือการติดต่อประสานงานกับ โรงเรียนและการเก็บข้อมูล ซึ่งไม่แตกต่างไปจากผู้ช่วยวิจัย การสร้างเครือข่ายการวิจัยในอนาคต โดยใช้เครือข่ายเดียวกันนี้ ควรคำนึงถึงความพร้อมของเครือข่ายเอง รวมถึงการทำงานเป็นทีมให้มากขึ้น เช่นการเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัยตั้งแต่ต้น ดังที่ได้ระบุก่อนหน้านี้ เพื่อสร้างความผูกพันและตระหนักในการเป็นส่วนหนึ่งของวิจัยต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

เพื่อให้การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีประสิทธิภาพ คณะผู้วิจัยเห็นสมควรให้มีการศึกษาวิจัยในลักษณะดังนี้ คือ

1. ควรวิจัยในเชิงลึก โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาในแต่ละจังหวัดในภาคใต้โดยละเอียด เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการใช้ภาษาต่างประเทศที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น
2. ควรวิจัยสภาพปัญหาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยเปรียบเทียบประเภทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน เช่น ระหว่างขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน หรือประเภทของโรงเรียนที่แตกต่างกัน เช่น เปรียบเทียบระหว่างประเภทโรงเรียนมูลนิธิกับที่เอกชนเป็นเจ้าของ เป็นต้น รวมถึงการวิจัยเชิงพัฒนาการของการบริหารงาน โรงเรียนในระยะเวลาที่แตกต่างกันด้วย
3. ควรศึกษาวิจัยเชิงทดลองเพื่อหารูปแบบและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่สอดคล้องกับนโยบาย หลักสูตรและวัฒนธรรมของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามและมีประสิทธิผล รวมถึงการวิจัยเฉพาะในแต่ละสาขาภาษาต่างประเทศ เช่น การเรียนการสอนภาษามลายู หรือภาษาอาหรับ หรือ ศึกษาปัญหาและพฤติกรรมการสอนของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ว่ามีปัญหาในจุดใดและมีแนวทางแก้ไขอย่างไร เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมการศาสนา. 2542. หลักสูตรวิชาศาสนาภาคปริศนอื่น. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- กรมวิชาการ. 2537. หลักสูตรอิสลามศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537, ฝ่ายโครงการพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติประจำเขต เขตการศึกษา 2. ยะลา : เสริมการพิมพ์.
- กรมวิชาการ. 2544. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : ไทยร่มเกล้า.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2523. หลักสูตรอิสลามศึกษาดอนปลาย (ชานาวิยะฮ์) พุทธศักราช 2523. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2525. หลักสูตรอิสลามศึกษาดอนกลาง (มุดาวัชชีเตาะฮ์) พุทธศักราช 2523. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. ที่ วก 1166/2544. ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544, 2 พฤศจิกายน 2544.
- ศิริบุญ สุวรรณศิริ, จุฬาลักษณ์ ถาวรพิทักษ์ และสุพจน์ โกวิทยา. 2532. การวิจัยประเมินผลโครงการพัฒนาวิชาชีพในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และวิทยาลัยครู นครศรีธรรมราช.
- ชิดชนก เชิงเขาว์, อัมภา บุญช่วย และทวี ทองคำ. 2537. “การวิเคราะห์โครงสร้างขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้.” รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. 2538. “การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนในเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคใต้ตอนล่าง” รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี
- ไชนี่ แวมูซอ. 2536. “การศึกษากลวิธีการเรียนรู้ศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดาญดิน อุสมาน. 2543. “จากปอเนาะสู่โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.” สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์. 47 (3), หน้า 42.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2547. “ปอเนาะ.” มติชนสุดสัปดาห์. 24 (1240), หน้า 39.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. 2519. “ภาษามลายู-ภาษาไทย” ใน ตำนาน การละเล่นและภาษาภาคใต้. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. 2544. “ความแตกต่างระหว่างภาษามลายูถิ่นและภาษามลายูกกลาง” ใน บุหงาปัตตานี คติชนไทยมุสลิมชายแดนภาคใต้. กรุงเทพฯ : มติชน.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : ฟิงเกอร์ ปรีน แอนด์ มิตติ.

- พิสุทธิ บุญเจริญ. 2542. “ปอเนาะ (Pondok) : แหล่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์วัย 12 ปีขึ้นไปในจังหวัดชายแดนภาคใต้.” รัฐสมัยใหม่. 20(1), หน้า 67-68.
- ไพศิษฐ์ ชีวะกุล. 2532. “ปรัชญาการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาสารัตถศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณีรัตน์ บุญเต็ม. 2543. “การสร้างประสิทธิภาพการทำงานด้วยทีมบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มยุรี จารุปาน. 2518. การศึกษาในจังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- ศูนย์ประสานงานชมรมคตคชชายแดนภาคใต้. 2540. หลักสูตรคตคช. (ภาษามลายู). ยะลา : ม.ป.พ.
- ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. 2527. บทบาทองค์กรของรัฐในการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้. ยะลา : ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้.
- สำนักงานเขตการศึกษา 2. 2527. “การศึกษาสภาพปัญหาทางการศึกษาและอิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาได้เรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมสายสามัญ และ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ของนักเรียนนับถือศาสนาอิสลาม ในเขตการศึกษาที่ 2.” เอกสารอันดับที่ 16/2527. รายงานการวิจัย. ฝ่ายวิจัยบริการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ยะลา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2546ก. จำนวนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำแนกตามจังหวัดในภาคใต้ ปี 2546. วันที่ 15 มิถุนายน 2546. ค้นจาก <http://www.opec.go.th/dataschool/dataschool5.xls>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2546ข. หลักสูตรอิสลามศึกษาพุทธศักราช 2546 สำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม. ยะลา : สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2.
- สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2. 2535ก. หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2535. ยะลา : สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2.
- สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2. 2535ข. หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2535. ยะลา : สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2.
- สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2. 2540ก. หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนต้น (อิมดิลอียะฮ์) พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2. 2540ข. หลักสูตรอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตะวัชชีญะฮ์) พุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานคร.
- สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 2. 2542. สถิติการศึกษา โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ปีการศึกษา 2542. (เอกสารอัดสำเนา). ยะลา : สำนักงานศึกษาธิการเขต เขตการศึกษา 2.

สุพุมาวดี จำหิรัญ. 2538. ภาษาศาสตร์เชิงสังคม. เอกสารคำสอนวิชา LCLG 514 ภาษาศาสตร์เชิงสังคม.

มหาวิทยาลัยมหิดล: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท.

อนันต์ โอภฤช และแวอุเซ็ง มะแคเฮะ. 2527. “การสำรวจความต้องการในการเลือกเรียนวิชา

ระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในเขต 4 จังหวัดชายแดนภาคใต้.” รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี

อับดุลมุฮิหมิน สาละ. ประธานศูนย์ประสานงานชมรมคาศึกษาชายแดนภาคใต้. 2546. ผู้ให้สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2546.

อัสหมัดสมบุรณ์ บัวหลวง. 2544. ข้อมูลพื้นฐานการพัฒนาศึกษาของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.

ปัตตานี: สำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, หน้า 5.

อัสญูกริ หุเซน. เลขานุการศูนย์ประสานงานชมรมคาศึกษาชายแดนภาคใต้. 2546. ผู้ให้สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2546.

Ellis, Rod. 1985. Understanding Second Language Acquisition. Oxford: Oxford University Press.

Littlewood, William T. 1984. Foreign and Second Language Learning. Cambridge: Cambridge University Press.

ภาคผนวก

สภาพการเรียนการสอนและการใช้ภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ :
ทางเลือกในการเรียนภาษาต่างประเทศของชุมชนเพื่อชุมชน

ไชนี แวนูซอ¹

อัสมิง กาเซ็ง²

มูห์หมัดมันซูร หมัดเราะะ³

ความเป็นมาและสภาพในปัจจุบัน

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นสถาบันการศึกษาประเภทหนึ่ง ที่พัฒนาจากระบบการเรียนแบบ “ปอเนาะ” ที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา การเรียนการสอนแต่เดิมมุ่งเน้นในเรื่องหลักการปฏิบัติตามศาสนกิจ ซึ่งในปัจจุบันยังคงปรากฏพบสภาพปอเนาะแบบดั้งเดิมในบางแห่ง ค่อนข้างกระทรวงศึกษาธิการได้พยายามปรับปรุงพัฒนาให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่กำหนด ในปัจจุบันโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่จดทะเบียนแล้วจัดเป็นโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ โดยทั่วไปเปิดหลักสูตรวิชาสามัญควบคู่กับหลักสูตรศาสนาและวิชาชีพ โดยในช่วงปี พ.ศ. 2546 มีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่จดทะเบียนแล้วทั้งสิ้น 363 โรงในภาคใต้ จากทั้งหมด 420 โรงทั่วประเทศ ส่วนใหญ่กระจายในเขตภาคใต้ตอนล่าง ซึ่งเป็นบริเวณที่ประชาชนนิยมส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนนี้

ความซับซ้อนและความหลากหลายของหลักสูตรที่มีในโรงเรียนประเภทนี้ ทำให้เกิดการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนนี้เป็นแบบคู่ขนานคือมีทั้งหลักสูตรสามัญและศาสนา ต่างกับโรงเรียนทั่วไป ผลทำให้นักเรียนในโรงเรียนนี้ได้รับการศึกษาในรายวิชาที่หลากหลายและมากกว่านักเรียนโดยทั่วไป รวมถึงจำนวนชั่วโมงที่ต้องศึกษาในแต่ละวัน โดยนักเรียนจะศึกษาวิชาศาสนาในช่วงเช้าและวิชาสามัญในช่วงบ่าย ลักษณะเด่นประการหนึ่งที่พบจากสภาพการศึกษาในสถานแห่งนี้เป็นคือมีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ 3 ภาษาคือภาษาอังกฤษ ภาษามลายูและภาษาอาหรับ รวมทั้งสภาพภาษาที่ใช้พูดในชีวิตประจำวันในพื้นที่ภาคใต้ โดยเฉพาะในเขตจังหวัดทางตอนล่างที่ประชาชนใช้ภาษาไทยและภาษามลายูถิ่น และสภาพวัฒนธรรมของประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลาม ส่งผลต่อการเรียนภาษาต่างประเทศดังกล่าวในแง่ปรัชญาการเรียน ความต้องการและแนวการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่มีลักษณะเฉพาะอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี

² อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี

³ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ส่วนใหญ่ที่พบจะอยู่ในบริเวณนอกเขตเทศบาล โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่บางส่วนได้จดทะเบียนเป็นมูลนิธิ มีผู้สอนภาษาต่างประเทศเกือบทั้งหมดเป็นชาวไทย และมีเพียงประมาณครึ่งหนึ่งที่จบตรงสาขาวิชา จบการศึกษาทั้งในและต่างประเทศ มีแหล่งเรียนรู้หลากหลาย แต่จำนวนน้อยและไม่มีศักยภาพเพียงพอต่อการจัดการให้มีประสิทธิภาพได้ แม้ว่าโรงเรียนมีนโยบายสนับสนุนผู้สอนในการเสริมความรู้ แต่ในเชิงปฏิบัติ ครูยังขาดโอกาสและมีภาระงานค่อนข้างมาก ทั้งในแง่จำนวนชั่วโมงและจำนวนนักเรียนในแต่ละห้อง

เนื่องจากปี พ.ศ. 2546 อยู่ในช่วงการพัฒนาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี 2542 และอยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของการปรับปรุง โครงการสร้างหลักสูตรอิสลามศึกษา จึงพบความพร้อมของการใช้หลักสูตรในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามแตกต่างกัน และมีการปรับปรุงหลักสูตรค่อนข้างบ่อย โดยผู้สอนส่วนใหญ่ รวมทั้งชุมชนเองมีส่วนร่วมในกระบวนการนี้ แนวโน้มของหลักสูตรในอนาคตจะเป็นหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีรายวิชาสามัญเป็นหลักและใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาลบปรับปรุงใหม่มาเสริมในรายวิชาของศาสนา ทั้งนี้พบว่าตำราที่ใช้ประกอบหลักสูตรมักเป็นตำราในประเทศและเอกสารประกอบการสอนที่ผู้สอนรวบรวมเอง ยกเว้นภาษาอาหรับที่พบว่าส่วนใหญ่เป็นตำราต่างประเทศ

ในการสำรวจความสามารถและความต้องการของผู้สอนภาษาต่างประเทศ พบว่าส่วนใหญ่เน้นการสอนอ่าน จึงเน้นในเรื่องการสอนศัพท์มากที่สุด ในขณะที่ขาดทักษะการพูดและการฟังอย่างรุนแรง โดยเฉพาะในผู้สอนภาษาอังกฤษและมลายู สาเหตุอาจมาจากผู้สอนเองขาดโอกาสในการพัฒนาตนเองและการใช้ภาษาในสภาพแวดล้อมจริง และอาจได้รับอิทธิพลจากแนวทางการเรียนภาษาเชิงสื่อสารก็เป็นได้

สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในห้องเรียนปรากฏพบสิ่งที่น่าสนใจหลายอย่าง เช่น ทักษะความถนัดและกระบวนการสอนของผู้สอนยังขัดแย้งกับองค์ประกอบความสำคัญที่ผู้สอนเองได้ประเมิน กล่าวคือ แม้ว่าผู้สอนเห็นว่าทุกทักษะจะมีส่วนสำคัญในการเรียนภาษาต่างประเทศ แต่ในเชิงปฏิบัติกลับพบว่ามีการเน้นเฉพาะการอ่านและศัพท์ ไม่นิยมใช้สื่อการสอนและขาดกิจกรรมที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าประสงค์ รวมถึงการวัดผลที่ยังคงใช้แบบปรนัยเป็นส่วนใหญ่

สภาพการเรียนภาษาต่างประเทศ

สภาพแวดล้อมของภาษา โดยเฉพาะสังคมแบบทวิภาษาที่มีการใช้ภาษามากกว่า 1 ภาษาในบริเวณกลุ่มจังหวัดคอนล่างนั้น อาจเป็นตัวแปรสำคัญให้มีการถ่ายโอนทางภาษาเพื่อใช้ในการเรียนรู้ภาษาใหม่ โดยเฉพาะในระดับคำศัพท์และโครงสร้างไวยากรณ์ อิทธิพลของภาษานี้เอง อาจเป็นตัวแปรสำคัญให้กลุ่มตัวอย่างทั้งผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนในกลุ่มโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามคอนล่าง จัดการเรียนการสอนได้หลากหลายและมีความเป็นไปได้มากกว่ากลุ่มโรงเรียนคอนบนที่ประชาชนส่วนใหญ่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพูด ในกลุ่มโรงเรียนคอนล่างมีการใช้ภาษาหลักในการสอนหลากหลายกว่ากลุ่มคอนบน เช่น ภาษาไทย มลายู มลายูถิ่น และอาหรับ นอกจากนี้ระดับชั้นที่เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียนในกลุ่มคอนล่างเร็วกว่าคอนบน โดยมีระบบการเรียนคาติกา (เป็นคำย่อในภาษามลายู โดยมีชื่อเต็มว่า Taman

Didikkan Kanak-kanak ซึ่งหมายถึง ศูนย์อบรมเด็กก่อนวัยเรียน แต่ในแถบ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คาคีการคือการจัดการเรียนระดับประถมศึกษาแก่เด็กอายุ 6-11 ปี โดยสอนในวันเสาร์-อาทิตย์เป็นส่วนใหญ่ เรียนที่ที่คณะกรรมการมัชยิดกำหนด หรือบางแห่งก็เรียนในช่วงตอนเย็นหลักเลิกเรียนถึงตอนค่ำ) เป็นสถานศึกษาภาษาต่างประเทศที่ส่งเสริมการเรียนภาษาต่างประเทศอย่างชัดเจน หากพิจารณาอย่างถ่องแท้แล้ว จะพบว่าผู้เรียนในกลุ่มโรงเรียนคอนล่างมีโอกาสในการเริ่มสัมผัสกับภาษาต่างประเทศตั้งแต่ยังเยาว์ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่า ผู้เรียนเติบโตและไม่ได้รับการสนับสนุนที่ดีและต่อเนื่องอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการใช้ภาษาต่างประเทศ

อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยระบุว่าชอบเรียนภาษาต่างประเทศ แต่ผู้เรียนภาษาอังกฤษกลับระบุว่ามีทักษะต่างๆอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น จึงต้องการพัฒนาทักษะการพูดมากที่สุด และการอ่านน้อยที่สุด ทั้งนี้จากมุมมองของผู้เรียนภาษาต่างประเทศมีความจำเป็นมาก โดยผู้เรียนภาษามลายูมีความเด่นชัดในความจำเป็นมากที่สุด จึงระบุในความต้องการทำงานในสถานที่ที่มีการใช้ภาษาต่างประเทศสูงที่สุด แสดงให้เห็นถึงความต้องการใช้ภาษามลายูยังอยู่ในระดับสูง แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าผู้เรียนไม่ค่อยมีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศในการทำกิจกรรมในสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ได้มากนัก ยกเว้นกิจกรรมการเรียนในห้องเรียนเท่านั้น นอกจากนี้ ผู้เรียนเองยังไม่เห็นประโยชน์ของกิจกรรมในห้องเรียน ไม่สูงมากนัก ยกเว้นการทำแบบฝึกหัดและการทำข้อสอบที่ผู้เรียนยังเห็นว่ามีความประโยชน์ เช่นเดียวกับกิจกรรมนอกห้องเรียนที่ผู้เรียนระบุว่าไม่ค่อยมีประโยชน์ต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ ยกเว้นการอ่านคำร่า แต่ผู้เรียนภาษาแต่ละภาษาที่มีความเห็นที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะผู้เรียนภาษาอาหรับที่มองว่ากิจกรรมนอกห้องเรียนแทบจะไม่มีมีความหมายใดๆเลย ด้วยเหตุที่มีสภาพแวดล้อมและทัศนคติดังกล่าว จึงไม่น่าแปลกใจที่ผู้เรียนมีผู้สอนชาวไทยเป็นต้นแบบทางภาษาต่างประเทศมากที่สุด มีพฤติกรรมการเรียนภาษาผูกติดกับห้องเรียน เช่นเข้าห้องเรียนสม่ำเสมอ เป็นต้น และระบุว่ามีปัญหาต่างๆในการเรียนภาษาต่างประเทศในด้านวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนของผู้สอน บุคลิกภาพของผู้สอน บรรยากาศในชั้นเรียน ช่วงเวลาในการฝึกทักษะทางภาษา การจัดหาเรียนตามตารางสอน สื่อการเรียนการสอน และแหล่งการเรียนรู้นอกชั้นเรียน

นอกจากนี้ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศสามภาษาคือ ภาษาอังกฤษ มลายูและอาหรับ โดยสองในสามภาษานี้คือภาษามลายูและอาหรับเป็นภาษาที่ใช้ในการเรียนการสอนด้วย ก็น่าจะชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นโรงเรียนโปรแกรมภาษาต่างประเทศหลายภาษา (Multilingual school) มานานแล้ว เพียงแต่การพัฒนาระบบการเรียนการสอนมีจุดประสงค์เฉพาะ คือเพื่อนำไปใช้เครื่องมือทางภาษาในการศึกษาความรู้ทางศาสนาและประกอบศาสนกิจเป็นหลักเท่านั้นเอง ในขณะที่ภาษาอังกฤษยังมีลักษณะการใช้เป็นภาษาอังกฤษเฉพาะทางหรือที่เรียกว่า ภาษาอังกฤษเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ (English for specific purposes: ESP) เช่นภาษาอังกฤษเพื่อสาขาวิศวกรรม เป็นต้น ภาษามลายูและอาหรับที่ใช้ทำการเรียนการสอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีจุดประสงค์เฉพาะเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาอ่านคำสอนเพื่อนำมาใช้ในการประกอบศาสนกิจตามศาสนา

อิสลามตามธรรมเนียมของชาวมุสลิม ก็น่าจะเรียกได้ว่าเป็นภาษามลายูเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ (Malay for specific purposes: MSP) และภาษาอาหรับเพื่อจุดประสงค์เฉพาะ (Arabic for specific purposes: ASP) ได้เช่นกัน จึงไม่น่าแปลกใจว่า ข้อมูลที่ได้ชี้ให้เห็นว่าทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ใช้มากที่สุดในการเรียนการสอนภาษามลายูและอาหรับ เพราะผู้เรียนต้องใช้ภาษามลายูและอาหรับสำหรับอ่านตำราทางศาสนา เพื่อทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและอ่านออกเสียงให้ถูกต้อง จึงไม่เน้นในรายวิชาการสื่อสารเพื่อประกอบอาชีพแต่อย่างใด

การเข้าถึงภาษา (Language Accessibility)

สภาพทางภูมิศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดตอนล่างอยู่ใกล้กับชายแดนประเทศมาเลเซียที่ใช้ภาษามลายู ทำให้ผู้เรียน ผู้สอนและผู้บริหารมีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งภาษาต่างประเทศ ได้ง่ายกว่ากลุ่มโรงเรียนตอนบน การเข้าถึงแหล่งภาษาคือ โอกาสที่ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนในการสัมผัสกับภาษาต่างประเทศ ทำให้มีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศสูงขึ้น ปัจจุบันส่งผลให้เกิดกิจกรรมการสัมผัสภาษาหรือการใช้ภาษาได้ง่ายกว่ากลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งภาษาได้ ประเทศมาเลเซียมีการใช้ภาษามลายู ใช้อักษรโรมันในการเขียนเหมือนกับภาษาอังกฤษ อันจะเห็นได้จากกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของโรงเรียนตอนล่างมีหลากหลายและมากกว่ากลุ่มตอนบน นอกจากนี้ ความได้เปรียบในเรื่องการเข้าถึงภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษามลายูจากสื่อในประเทศมาเลเซียในกลุ่มโรงเรียนตอนล่าง กลับไม่เด่นชัดและน้อยลงในปัจจุบัน ทำให้การสัมผัสกับภาษาจากสื่อเป็นไปได้น้อย แตกต่างกับสถานะภาพของสื่อในช่วงปี พ.ศ. 2527 ที่พบว่าผู้เรียนได้รับอิทธิพลจากสื่อค่อนข้างมากในด้านภาษาไทยและภาษามลายู

ความแตกต่างในประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียนในกลุ่มภาคใต้ตอนบนและตอนล่าง

ประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ สอดคล้องกับจิตชนกและคณะ (2537) ที่ได้รายงานไว้ว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความแตกต่างค่อนข้างมากในองค์ประกอบต่างๆ โดยเฉพาะการบริหารงาน การจัดการเรียนการสอนและคุณลักษณะของนักเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ดังจะเห็นได้จาก ภาพรวมที่มีปัญหางบประมาณ การจัดทำหลักสูตร เครื่องมืออุปกรณ์อำนวยความสะดวก และอาคารสถานที่ที่ยังไม่พร้อม อันส่งผลต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ปัจจัยด้านประสิทธิภาพการบริหาร ส่งผลให้เกิดความแตกต่างระหว่างกลุ่มโรงเรียนตอนบนและตอนล่าง ในด้านการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน เช่น จำนวนผู้สอน แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และการสนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

ปัจจัยทางหลักสูตร

แม้จะดูเหมือนว่า หลักสูตรศาสนาและอิสลามศึกษาระดับประถมศึกษาจะส่งผลดีต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ (ภาษามลายูและภาษาอาหรับ) ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษามลายูและอาหรับ แต่ในสภาพความเป็นจริง ความต่อเนื่องและการจัดการหลักสูตรเป็นปัญหาหลักที่ยังไม่เอื้อต่อการเรียนภาษาต่างประเทศอย่างมีประสิทธิภาพได้ จากข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ที่พบการจัดสอบวัดระดับทางภาษา เป็นตัวชี้ให้เห็นว่า แม้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง ได้เล็งเห็นความสำคัญของการเรียนภาษา และส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องในการเรียนภาษาของนักเรียน แต่การจัดการหลักสูตรศาสนายังไม่มีประสิทธิภาพ และไม่เป็นระบบ ความแตกต่างในการใช้หลักสูตรศาสนาสองหลักสูตรที่มีอยู่ คือหลักสูตรศาสนาของสมาคมครูสัมพันธ์ และของศูนย์ประสานงานชมรมศาสนาชายแดนภาคใต้ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนในจังหวัดคอนบงไม่มีโอกาสเรียนภาษามลายูและอาหรับ รวมทั้งความสนใจในการเรียนของนักเรียนและผู้ปกครองเอง ทำให้เกิดความเลื่อมล้ำในการเรียนภาษามลายูและอาหรับในระดับมัธยมของนักเรียนที่ได้ผ่านหลักสูตรศาสนาและที่ยังไม่ผ่านหลักสูตรศาสนาอย่างเห็นได้ชัด

ความต่อเนื่องของหลักสูตรอิสลามศึกษาในระดับต่างๆ เป็นปัจจัยอีกอย่างหนึ่งที่ปรากฏ ดังจะเห็นได้จาก หลักสูตรศาสนาและอิสลามศึกษาระดับต้น ไม่ต่อเนื่องกัน ส่งผลต้องให้เกิดความพยายามที่จะให้เกิดสภาพความต่อเนื่องของหลักสูตรอิสลามศึกษา อันจะช่วยให้เกิดการเรียนภาษาต่างประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสำนักงานเขตการศึกษา 2 ได้เสนอร่างหลักสูตรศาสนาและอิสลามศึกษาทั้งหมด ในแผนพัฒนาการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องมากยิ่งขึ้นในการเรียนการสอน แต่ก็ยังไม่เกิดภาพปฏิบัติที่ชัดเจนในปัจจุบัน

ปัจจัยทางหลักสูตรอีกประการหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรอิสลามศึกษา คือ ปรัชญาในการเรียนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรอิสลามศึกษามีความแตกต่างกับหลักสูตรขั้นพื้นฐานที่มีภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะมีมิติทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน กล่าวคือ หลักสูตรอิสลามศึกษามีแนวคิดการเรียนการสอนภาษามลายูและภาษาอาหรับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนนำไปใช้ในการปฏิบัติศาสนกิจและศึกษาความรู้ทางศาสนาเป็นหลัก ซึ่งเป็นแนวคิดที่แตกต่างไปจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและประกอบอาชีพได้ เพื่อสอดคล้องกับระบบการศึกษาที่รับใช้การผลิตในระบบอุตสาหกรรม (นิธิ เอียวศรีวงศ์ 2547 : 39) ทำให้เกิดทัศนคติทั้งของผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่แตกต่างกัน ตรงกับข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่าผู้บริหารไม่ได้สนใจต่อตลาดแรงงาน ความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง เนื่องจากเป็นประเด็นทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต มากกว่าการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจเปลี่ยนไปตามตลาดแรงงานและเศรษฐกิจ นอกจากนี้โอกาสที่ผู้เรียนใช้ภาษามลายูและอาหรับในชุมชนปรากฏชัดในเทศกาลต่างๆ ของศาสนาอิสลาม มากกว่าใช้ภาษาอังกฤษที่ผู้เรียนแทบหาโอกาสใช้น้อยมาก ด้วยปรัชญาทางการเรียนของหลักสูตรอิสลามศึกษานี้เอง ที่ทำให้สภาพความต่อเนื่องของการเรียน

ภาษาต่างประเทศในหลักสูตรอิสลามศึกษา แตกต่างไปจากการเรียนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐานอย่างสิ้นเชิง กล่าวคือปรัชญาการเรียนภาษาต่างประเทศในหลักสูตรอิสลามศึกษามุ่งเน้นในการ
นำไปใช้กับการดำเนินชีวิตตามหลักการของศาสนา เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติตนตามหลักการศาสนา
มากกว่ามุ่งเน้นในการประกอบอาชีพที่เน้นในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน ดังเช่นในหลักสูตรของ
ภาษาอังกฤษ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเรียนและการจัดการหลักสูตร จึงไม่สามารถใช้กรอบแนวคิด
การประเมินที่เหมือนกันระหว่างหลักสูตรวิชาสามัญและศาสนาได้ เพราะมีแนวคิดทางปรัชญาและ
วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน แม้ผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่ารายวิชาของภาษาต่างประเทศทั้งสามภาษาในโรงเรียน
เอกชนสอนศาสนาอิสลามจะมีรายวิชาครบทั้งสี่ทักษะ แต่ในความเป็นจริงและในเชิงปฏิบัติ สัดส่วนของ
ทักษะทั้งสี่อย่างในภาษามลายูและอาหรับ คือการพูด ฟัง อ่าน และเขียนมีไม่เท่ากันและระดับการฝึกทักษะ
ในแต่ละภาษาก็มีเหมือนกัน ส่วนหนึ่งมาจากปรัชญาการเรียนที่แตกต่างกัน ดังที่กล่าวมาข้างต้น นอกจากนี้
อาจเป็นไปได้ว่า ในเชิงปฏิบัติแล้ว การเรียนการสอนไม่สามารถจัดการได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ขาด
ประสิทธิภาพ และส่งผลต่อระดับความสามารถและความคิดเห็นทั้งของผู้สอนและผู้เรียน นอกจากนี้ อาจ
เป็นไปได้ว่าผู้เรียนและผู้สอนเองยังไม่เข้าใจแก่นแท้ของหลักสูตรภาษามลายูและอาหรับ ทำให้เกิดมุมมอง
และแนวคิดว่าจะต้องเหมือนกับภาษาอังกฤษก็เป็นได้ ทั้งนี้ส่วนหนึ่ง มาจากความเห็นของผู้สอน โดยเฉพาะ
ภาษามลายูในเรื่องความต้องการพัฒนาทักษะทางภาษาที่กลับต้องการให้ปรับปรุงในทักษะการพูดและฟัง
ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับปรัชญาการเรียนที่เน้นการอ่านเป็นสำคัญ

ดังนั้น การที่จะเข้าไปในประเด็นการใช้และความต้องการภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอน
ศาสนาอิสลามในภาคใต้ จึงควรเข้าใจในมิติทางวัฒนธรรมที่แตกต่าง นั่นคือการเรียนภาษาต่างประเทศใน
โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เช่นภาษาอาหรับและมลายู ผูกติดกับการปฏิบัติตนทางศาสนาของ
ผู้เรียน เพราะฉะนั้น แม้จะดูเหมือนว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จะเป็นเรื่องไม่
สลับซับซ้อนและสามารถดำเนินการได้โดยง่าย แต่ผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นแล้วว่า แนวคิดการจัดการเรียนการ
สอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำเป็นต้องอาศัยมิติทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยใน
การพิจารณา ซึ่งนอกจากประเด็นการจัดการเรียนการสอนแล้ว มิติทางวัฒนธรรมอาจเป็นปัจจัยสำคัญที่ต้อง
คำนึง เพื่อนำมาใช้ในการประเมินและตรวจสอบคุณภาพ โรงเรียนประเภทนี้ด้วย เพราะเกณฑ์ชี้วัดบางตัวอาจ
เปลี่ยนแปลงและไม่สอดคล้องกับมาตรฐานเหมือนกับโรงเรียนทั่วไป เช่นตัวชี้วัดเรื่องการนำ
ภาษาต่างประเทศไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือคุณค่าของการเรียนภาษาต่างประเทศต่อชุมชน เป็นต้น

ปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้

สภาพแวดล้อมในการเรียนภาษาต่างประเทศ กลายเป็นประเด็นสำคัญที่สุดที่ผู้บริหาร ผู้สอนและ
ผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ตั้งข้อสังเกตว่าส่งผลต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ โดยระบุ
ว่าผู้เรียนและผู้สอนต่างไม่มีโอกาสในใช้ภาษาต่างประเทศที่พอเพียงต่อการเรียนภาษาอย่างได้ผล ทั้งในห้อง
และนอกเรียน โดยเฉพาะสภาพแวดล้อมทางภาษา อาจส่งผลให้เกิดแนวคิด พฤติกรรมและการจัดการการ

เรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่ไม่เหมือนกันในจังหวัดทางภาคใต้ตอนบนและตอนล่าง โดยเฉพาะภาษามลายูและอาหรับ

จากผลการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่ขาดประสิทธิภาพ อาจมาจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1 ประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียน อันเนื่องมาจากความไม่พร้อมทางทรัพยากรทางกายภาพ เช่นอาคาร วัสดุการเรียน เป็นต้น ทำให้โรงเรียนเน้นความสำคัญต่อปัจจัยที่มุ่งพัฒนาทรัพยากรทางกายภาพเป็นลำดับต้นๆ เช่น การพัฒนาอาคาร อุปกรณ์ มากกว่าด้านการเรียนการสอน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา เช่น ครูมีภาระงานมากเกินไป นักเรียนขาดการส่งเสริมการเรียนรู้ และอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความแตกต่างในกลุ่มโรงเรียนตอนบนและตอนล่างในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

นอกจากนี้ การเร่งส่งเสริมพัฒนาด้านทรัพยากรกายภาพในโรงเรียนมากเกินไป เพื่อรองรับนโยบายการปรับปรุงการบริหารงานและการจัดการ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อาจเป็นสาเหตุให้การเตรียมบุคลากรเพื่อรองรับสิ่งใหม่ยังตามไม่ทัน ดังจะเห็นได้จาก โรงเรียนส่วนใหญ่มีแหล่งเรียนรู้ อาจได้จากการสนับสนุนจากราชการ หรือการพัฒนาของโรงเรียนเอง รวมถึงมีข้อสังเกตว่า แหล่งเรียนรู้ที่พบมีความซ้ำซ้อนในประโยชน์การใช้ รวมถึงผู้ใช้กลุ่มเดียวกัน เช่น ห้องสมุดและห้องสมุดเฉพาะหมวดวิชา เป็นต้น แต่ผู้สอนภาษาต่างประเทศให้ข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ขัดแย้งกัน กล่าวคือ ยังไม่ทราบวิธีสอนที่พัฒนาควบคู่กับการใช้อุปกรณ์ รวมทั้งไม่นิยมนำแหล่งเรียนรู้และอุปกรณ์ดังกล่าวด้วย ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่า เป็นเพราะผู้สอนไม่ได้รับการสนับสนุนให้ใช้ หรือโรงเรียนจำเป็นต้องมีอุปกรณ์เหล่านี้เพื่อรองรับการตรวจสอบตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาเท่านั้น ซึ่งหากเป็นเช่นนั้นจริง จำเป็นต้องมีการศึกษาเชิงลึกและให้การสนับสนุนแก่ผู้สอนอย่างจริงจังต่อไปในอนาคต

2 ประสิทธิภาพของผู้สอน อาจมีสาเหตุจากภาระงานมากเกินไป สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้สอนที่ระบุภาระงานสูง ทำให้ไม่มีช่วงเวลาในการผลิตผลงานวิชาการ แต่ขัดแย้งกับผู้บริหารที่ระบุว่าปัญหาผู้สอนมีภาระงานมากเกินไป ไม่ใช่ปัญหาหลักแต่อย่างใด นอกจากนี้ ผู้สอนไม่ได้จบตรงสาขาวิชาภาษาที่ตนสอน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่พบว่าผู้สอนครึ่งหนึ่งเป็นผู้ที่จบการศึกษาไม่ตรงกับสาขาภาษาที่สอน ทำให้ไม่มีองค์ความรู้เพียงพอในการสอนได้ ผู้สอนไม่ได้ผ่านรายวิชาชีพครูหรือการอบรมวิธีการสอน ทำให้การสอนเป็นวิธีดั้งเดิมที่เคยได้รับการศึกษามา ส่งผลให้ไม่สามารถประยุกต์ใช้กลวิธีใหม่ๆ ในการสอนได้ ไม่มีแรงจูงใจในการพัฒนาการสอน ทักษะคิดของผู้สอนที่ระบุว่าการนำวิธีสอนใหม่ๆ ไปใช้ในห้องเรียนอาจทำได้ยาก เนื่องจากมีช่วงเวลาน้อยกว่าโรงเรียนสามัญอื่นๆ เพราะต้องแบ่งเวลาเรียนของนักเรียนในแต่ละวันไปตามหลักสูตรอิสลามศึกษาด้วย จากการสังเกตประกอบการเก็บข้อมูล วิธีการสอนของผู้สอนภาษาต่างประเทศ โดยเฉพาะภาษามลายูและอาหรับ ยังเป็นวิธีแบบดั้งเดิม คือวิธีสอนแบบอ่านและว่าตาม รวมถึงการสอนโดยวิธีแปลเป็นภาษาแม่ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่พบว่าผู้สอนถนัดในการสอนทักษะการอ่านมากที่สุด อาจทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายและไม่มีแรงจูงใจในการเรียน

การมีแหล่งข้อมูลและห้องปฏิบัติการทางภาษา รวมถึงคอมพิวเตอร์ ไม่ได้หมายถึงการมีศักยภาพสูงในการเรียนการสอน อุปสรรคด้านหนึ่งคือ การขาดการนำสื่อไปใช้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ขัดแย้งกับข้อมูลของผู้บริหารที่ระบุว่าโรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ค่อนข้างพร้อม ทั้งนี้จากการสังเกตประกอบการให้ข้อมูลในบางโรงเรียน ที่พบว่าบางโรงเรียนมีตารางการใช้ห้องโสตทัศนูปกรณ์น้อยมาก ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มภาษาอังกฤษ และอาจเป็นเพราะผู้สอนมีโอกาสนในการใช้น้อย จากการที่ไม่ค่อยกล้าและเปลี่ยนวิธีสอนโดยใช้อุปกรณ์ช่วยเหล่านี้ บางครั้งผู้สอนไม่มีแรงจูงใจในการนำอุปกรณ์เหล่านี้ไปใช้ในการสอน และไม่ทราบเทคนิคการสอนที่ใช้เครื่องมือทันสมัยเหล่านี้ หรืออาจเป็นไปได้อีกว่าสื่อที่ใช้ในห้องโสตทัศนูปกรณ์ในภาษามลายูและอาหรับ ไม่สามารถหาซื้อได้ง่ายดังเช่นภาษาอังกฤษ จึงเกิดประสิทธิภาพในการใช้น้อยมาก อย่างไรก็ตาม แนวคิดการสอนเพื่อการสื่อสาร อาจอยู่ในช่วงพัฒนาและประยุกต์ใช้กับภาษาอังกฤษและมลายูเป็นหลัก คงจะเห็นได้จากผู้สอนตระหนักและเห็นความสำคัญของทักษะการฟังและพูด และต้องการพัฒนาตนเองในทักษะนี้มากที่สุด เนื่องจากผู้สอนระบุว่าขาดทักษะและความมั่นใจในการพูดและฟังอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ ปัญหาของผู้สอนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ที่สำคัญประการหนึ่ง คือขวัญและกำลังใจ รวมถึงโอกาสในการพัฒนาตนเอง เป็นประเด็นปัญหาสำคัญสำหรับผู้สอน ทั้งนี้ อาจเป็นไปได้ว่า ผู้สอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยทั่วไปอาจยังมีทัศนคติที่ไม่ดีต่ออาชีพคนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม หรืออาจมองถึงประเด็นความไม่มั่นคงในอาชีพในโรงเรียนเอกชน ซึ่งไม่ใช่โรงเรียนของรัฐ อาจรวมถึงสภาพปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของผู้สอนได้ ข้อมูลเพิ่มเติมจากการแสดงความเห็นและอภิปรายของผู้บริหารในประเด็นนี้ในช่วงการสัมภาษณ์ ได้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารหลายแห่งแสดงความกังวลในเรื่องการย้ายออกของผู้สอนไปสู่ระบบราชการ แสดงให้เห็นทัศนคติที่ผู้สอนมองในเรื่องขวัญและกำลังใจว่าเป็นประเด็นสำคัญต่ออาชีพของตนเอง

3 ปัจจัยจากตัวผู้เรียน เช่น ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน เนื่องจากไม่มีสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในการกระตุ้นความสนใจในการเรียนภาษา สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้บริหาร และผู้สอนที่ระบุว่าปัญหาหลักๆคือ ผู้เรียนขาดการฝึกฝนนอกห้องเรียน โดยเฉพาะภาษามลายูและอาหรับที่มีปรัชญาการเรียนต่างจากภาษาอังกฤษ แม้ว่าการนำไปใช้ภาษามลายูและอาหรับ อยู่ในชีวิตประจำวันบางส่วน เช่นการประกอบศาสนกิจ แต่ภาษาต่างประเทศในลักษณะนี้ไม่ได้นำไปใช้ไปในทางการสื่อสาร สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้สอนและผู้เรียนที่ระบุว่าผู้เรียนมีโอกาสนในการใช้ภาษาในชุมชนน้อยมาก ยกเว้น โอกาสที่เกี่ยวข้องกับศาสนกิจและศาสนาอิสลาม รวมถึงปัจจัยมาจากที่ผู้เรียนไม่ได้รับการฝึกกลวิธีการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ดี ทำให้ขาดโอกาสในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม และส่งผลให้ขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ต่อไป สอดคล้องกับข้อมูลจากผู้เรียนเองที่ระบุว่าไม่มีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศ และไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาใดๆเลย ทำให้มีทักษะและกลวิธีการเรียนภาษาต่างประเทศ อยู่ในขั้นน้อยถึงปานกลาง

นอกจากนี้ ปัจจัยทางครอบครัว อาจมีส่วนสำคัญทำให้การสนับสนุนการเรียนของผู้เรียนมีน้อย ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนและการใช้ภาษา ดังข้อมูลที่พบว่า ผู้ปกครองมีรายได้ปานกลางถึงยากจน อาจเป็นตัวแปรสำคัญต่อการเรียนภาษา รวมถึงการสนับสนุนผู้เรียน เป็นต้น

บทสรุป

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้ จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของชุมชน เป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น ที่การใช้ภาษาต่างประเทศสามารถวัดได้จากตัวชี้วัดทางวัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตที่เป็นอยู่ของชาวมุสลิม รวมถึงการเรียนภาษาอังกฤษที่ได้พัฒนาขึ้นควบคู่กันมาเพื่อรองรับระบบสังคมใหม่ที่เกิดขึ้นรอบตัวของชุมชนในภาคใต้อีกต่อไปนั่นเอง นโยบายเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียนประเภทนี้ จึงควรเข้าใจระบบการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้เกิดหลายระบบควบคู่และสนับสนุนต่อกันไป ไม่ใช่ขัดแย้งและขัดขวางระบบอื่น ดังที่ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2547 : 39) ได้ตั้งข้อสังเกตไว้อย่างน่าสนใจว่า “การศึกษาในระบบ ไม่น่าจะหมายความว่า มีอยู่ในระบบเดียวโดดๆ แต่น่าจะหมายความว่าระบบการศึกษาซึ่งอาจมีหลายระบบตั้งอยู่คู่กัน แต่มีช่องทางที่จะถ่ายโอนระหว่างกันได้ตลอดไป ไม่ใช่ถ่ายโอนเฉพาะนักเรียน... แต่ถ่ายโอนข้อดีของแต่ละระบบเข้าหากันได้ด้วย”

แหล่งอ้างอิง

- จิตชนก เริงขาว, อำภา บุญช่วย และทวี ทองคำ. 2537. “การวิเคราะห์โครงสร้างขององค์ประกอบที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้.” รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. 2547. “ปอเนาะ.” มติชนสุดสัปดาห์. 24 (1240), หน้า 39.

แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้
สำหรับผู้บริหาร

คำอธิบาย

แบบสอบถามนี้ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในโรงเรียนของท่าน คำว่า **ภาษาต่างประเทศ** หมายถึงภาษาที่มีการศึกษาในโรงเรียนเพื่อใช้ในการติดต่อกับบุคคลในต่างชุมชนและไม่ได้ใช้ในชีวิตประจำวันเป็นหลัก เช่นภาษาอังกฤษ ภาษาอาหรับ ภาษามลายูกลาง เป็นต้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ และเติมข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ชื่อโรงเรียน/สถาบัน.....
อำเภอ..... จังหวัด.....
2. ประเภทโรงเรียน
☐ เอกชนเป็นเจ้าของ ☐ มูลนิธิ/องค์กร
☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
3. ภาษาหลักที่ใช้ในการสอนของโรงเรียน/สถาบันของท่าน
 - 3.1 สายสามัญ
☐ ภาษาไทย ☐ ภาษาอังกฤษ ☐ ภาษาอื่นๆ
 - 3.2 สายศาสนา
☐ ภาษาอังกฤษ ☐ ภาษามลายูกลาง ☐ ภาษามลายูถิ่น
☐ ภาษาอาหรับ ☐ ภาษาอื่นๆ
4. ขนาดของโรงเรียน/สถาบัน
☐ เล็ก (จำนวนนักเรียนน้อยกว่า 500คน)
☐ กลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501-799 คน)
☐ ใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 800 คนขึ้นไป)
5. ระดับที่เปิดสอน/จำนวนนักเรียนแต่ละระดับ(เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - 5.1 สายสามัญ
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น/จำนวนผู้เรียน.....คน
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย/จำนวนผู้เรียน.....คน
 - 5.2 สายศาสนา
☐ อิบติดาอียะฮ์ (ขั้นต้น)/จำนวนผู้เรียน.....คน
☐ มุตาวัซซียะฮ์ (ขั้นกลาง)/จำนวนผู้เรียน.....คน
☐ ชานาวียะฮ์ (ขั้นสูง)/จำนวนผู้เรียน.....คน
 - 5.3 อื่นๆ (โปรดระบุ)...../ จำนวนผู้เรียน.....คน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

1. จำนวนผู้สอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบัน

1.1 สายสามัญ

1.1.1 คนไทย จำนวน.....คน

1.1.2 ชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษา จำนวนคน

1.1.3 ชาวต่างชาติที่ไม่เป็นเจ้าของภาษา จำนวน.....คน

1.2 สายศาสนา

1.2.1 คนไทย จำนวน.....คน

1.2.2 ชาวต่างชาติที่เป็นเจ้าของภาษา จำนวนคน

1.2.3 ชาวต่างชาติที่ไม่เป็นเจ้าของภาษา จำนวน.....คน

2. จำนวนผู้สอนวิชาภาษาต่างประเทศต่างๆ ที่เปิดสอน จำแนกตามระดับการศึกษา (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

2.1 ภาษาอังกฤษ.....คน

2.2 ภาษามลายูกลาง.....คน

2.3 ภาษาอาหรับ.....คน

2.4 ภาษาอื่นๆ(โปรดระบุ).....คน

3. สัดส่วนของผู้สอนต่อผู้เรียนในการเรียนวิชาภาษาต่างประเทศใน 1 ห้องเรียน (โดยเฉลี่ย)

วิชา	จำนวนครู 1 คน ต่อ 1 ห้องเรียน
ภาษาอังกฤษ	1 ต่อ
ภาษามลายูกลาง	1 ต่อ
ภาษาอาหรับ	1 ต่อ
ภาษาอื่นๆ(โปรดระบุ).....	1 ต่อ

4. แหล่งการเรียนรู้โรงเรียน/สถาบันที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ห้องสมุดของโรงเรียน

☐ ห้องสมุดของหมวดวิชาที่มีมุมหนังสือทางภาษา (โปรดระบุภาษา

☐ เครื่องคอมพิวเตอร์/จำนวนเครื่อง.....เครื่อง

☐ ห้องปฏิบัติการทางภาษา/จำนวนที่นั่ง..... ที่

☐ ศูนย์เรียนภาษาด้วยตนเอง/จำนวน.....ศูนย์

☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....จำนวน.....แห่ง

5. นโยบายการสอนภาษาต่างประเทศของโรงเรียน/สถาบัน (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร

☐ ตามความต้องการของนักเรียน

☐ ตามความต้องการของผู้ปกครอง

☐ ตามความต้องการของตลาดแรงงาน

☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....

6. โรงเรียนมีการจัดสอบวัดความสามารถทางด้านภาษาเพื่อจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม และ/หรือเข้าเรียนในระดับชั้นตามระดับความสามารถของนักเรียน (Placement Test) ในช่วงการรับสมัครนักเรียนหรือช่วงอื่นๆหรือไม่
- ☐ มี
1. ถ้าเคย โปรดระบุภาษาต่างประเทศที่จัดสอบหรือนำมาพิจารณา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ☐ ภาษาอังกฤษ
 - ☐ ภาษามลายูกลาง
 - ☐ ภาษาอาหรับ
 - ☐ ภาษาอื่นๆ (โปรดระบุ)
 2. ท่านใช้วิธีการอะไรในการจัดสอบ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - ☐ สอบข้อเขียน
 - ☐ สอบสัมภาษณ์
 - ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)
- ☐ ไม่มี
7. โรงเรียน/สถาบัน เคยหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้เรียนหรือไม่
- ☐ เคย ถ้าเคย โปรดระบุแนวทาง.....
- ☐ ไม่เคย
8. โรงเรียน/สถาบัน เคยพัฒนาศักยภาพผู้เรียนภาษาต่างประเทศหรือไม่
- ☐ เคย/โปรดระบุแนวทาง.....
- ☐ ไม่เคย
9. โรงเรียน/สถาบัน ได้มีการจัดสรรงบประมาณด้านการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศหรือไม่อย่างไร
- ☐ มี/โปรดระบุแนวทาง.....
- ☐ ไม่มี
10. โรงเรียน/สถาบัน มีการปรับปรุงหลักสูตรและ/หรือเปลี่ยนแปลงรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละระดับหรือไม่
- ☐ มี
- ☐ สายสามัญ จำนวน ครั้ง ต่อ.....ปี
 - ☐ สายศาสนา จำนวนครั้ง ต่อ.....ปี
- ☐ ไม่มี
11. โรงเรียน/สถาบัน ได้สนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศในด้านใดบ้าง(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ☐ ฝึกอบรม ประมาณ.....ครั้ง/ปี ผู้สอนที่เข้าอบรม.....คน
 - ☐ เข้าร่วมประชุมสัมมนา ประมาณ.....ครั้ง/ปี ผู้ที่เข้าสัมมนา.....คน
 - ☐ สนับสนุนการศึกษาต่อ
 - ☐ สนับสนุนการทำผลงานวิชาการ
 - ☐ ดูงานทั้งต่างประเทศ ประมาณ.....ครั้ง/ปี ผู้สอนที่ดูงานต่างประเทศ.....คน/ปี
 - ☐ ดูงานทั้งในประเทศ ประมาณ.....ครั้ง/ปี ผู้สอนที่ดูงานในประเทศ.....คน/ปี
 - ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....
12. วิธีการรับครู/อาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศ ในโรงเรียน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ รัฐจัดส่งมา โดยผ่านทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
- ☐ สอบคัดเลือก
- ☐ สอบสัมภาษณ์
- ☐ ผลการเรียน
- ☐ ประวัติส่วนตัว
- ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....

13. ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในสถานศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ผู้สอนมีไม่เพียงพอ
- ☐ ผู้สอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา
- ☐ ผู้สอนมีภาระงานมากเกินไป
- ☐ จำนวนนักเรียนต่อห้องเรียนมากเกินไป
- ☐ ขาดแหล่งการเรียนรู้ที่สนับสนุนการเรียนภาษาต่างประเทศ
- ☐ นักเรียนขาดการฝึกฝนในชั้นเรียน
- ☐ นักเรียนขาดการฝึกฝนนอกชั้นเรียน
- ☐ นักเรียนไม่กล้าแสดงออก
- ☐ งบประมาณมีไม่เพียงพอ
- ☐ ดำรงที่ให้อู่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้
- ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....

14. ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม
สำหรับผู้สอน

ถ้าเป็นผู้เก็บข้อมูล กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง □ ให้ตรงตามผู้สอนภาษาต่างประเทศ
□ ภาษาอังกฤษ □ ภาษามลายูกลาง □ ภาษาอาหรับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง 1. ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ภาษาที่ท่านเป็นตัวแทนการให้ข้อมูลในแบบสอบถามนี้
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง □ และเติมข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ชื่อโรงเรียน/สถาบัน.....
อำเภอ.....จังหวัด.....

2. เพศ
□ ชาย □ หญิง

3. อายุ.....ปี ประสบการณ์สอนภาษาต่างประเทศ.....ปี

4. คุณวุฒิการศึกษา

	ประเทศ	วิชาเอก	วิชาโท
☐ 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี			
☐ 2. ปริญญาตรี/เทียบเท่า			
☐ 3. ปริญญาโท/เทียบเท่า			
☐ 4. ปริญญาเอก/เทียบเท่า			
☐ 5. อื่นๆ(โปรดระบุ)			

5. ระดับชั้นที่สอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

5.1 สายสามัญ

- ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....

5.2 สายศาสนา

- ☐ อิบติดาอียะฮ์ (ขั้นต้น)
☐ มุคาวะซิมตะฮ์ (ชั้นกลาง)
☐ ซานาอียะฮ์ (ขั้นสูง)

6. เนื้อหา/ทักษะ ที่ท่านถนัดในการสอน (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ การออกเสียง
☐ คำศัพท์
☐ ไวยากรณ์
☐ การฟัง
☐ การพูด
☐ การอ่าน
☐ การเขียน
☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....

7. ท่านสามารถใช้ทักษะภาษาต่างประเทศที่ท่านสอน ได้มากน้อยเพียงใด

ทักษะ	ไม่เคย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
การฟัง					
การพูด					
การอ่าน					
การเขียน					

8. ท่านคิดว่าทักษะใดมีความสำคัญต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ ให้เรียงตามความสำคัญ 1, 2, 3, 4, ...

(1= มากที่สุด)

- _____ การฟัง
 _____ การพูด
 _____ การอ่าน
 _____ การเขียน
 _____ อื่นๆ (โปรดระบุ)

9. ท่านเคยอยู่ต่างประเทศหรือไม่

☐ 1. เคย คือประเทศ.....

จุดประสงค์การอยู่ต่างประเทศ

- ☐ 1.1 อยู่กับครอบครัว(เกิน 6 เดือน) ระยะเวลาประมาณ.....ปี
☐ 1.2 ศึกษาต่อ ระยะเวลาประมาณ.....ปี
☐ 1.3 ฝึกอบรม ระยะเวลาประมาณ.....วัน
☐ 1.4 ทำงาน ระยะเวลาประมาณ.....วัน
☐ 1.5 อื่นๆ(โปรดระบุ).....

☐ ไม่เคย

10. ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ท่านได้เพิ่มพูนความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ(ภายในประเทศ)หรือไม่

☐ 1. มี ได้แก่

- ☐ 1.1 ศึกษาต่อ ที่.....ปี พ.ศ.....
☐ 1.2 อบรม/สัมมนา จำนวน.....ครั้งต่อปี ครั้งสุดท้ายปี พ.ศ.....
☐ 1.3 อื่นๆ.....

☐ 2. ไม่มี

11. ภาระงานเฉพาะการสอนภาษาต่างประเทศ (เลือกตอบได้ทุกภาษาที่ท่านสอน)

ภาษา	จำนวนรายวิชา ต่อภาคเรียน	จำนวนชั่วโมง ต่อสัปดาห์	จำนวนนักเรียน ต่อห้องเรียน(เฉลี่ย)
อังกฤษ			
มลาญกลาง			
อาหรับ			
อื่นๆ(โปรดระบุ).....			

12. ภาระงานประจำที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการสอน (โปรเจกต์งานและจำนวนชั่วโมง/ต่อสัปดาห์)

☐ 1. มี (โปรเจกต์งาน).....

☐ 2. ไม่มี

13. ภาระงานโดยรวม (ข้อ 11 + ข้อ 12) ของท่าน ชั่วโมง/สัปดาห์

14. ท่านได้ผลิตผลงานในวิชาภาษาต่างประเทศ หรือไม่

☐ 1. ผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. แต่งตำรา

☐ 3. งานแปล

☐ 5. อื่นๆ(โปรเจกต์งาน).....

☐ 2. ทำวิจัย

☐ 4. บทความทางวิชาการ

☐ 2. ไม่ผลิต

15. ทักษะภาษาต่างประเทศที่ท่านต้องการพัฒนา 1, 2, 3, 4, ... (โปรดเรียงลำดับเลข 1 = มากที่สุด)

_____ การฟัง

_____ การพูด

_____ การอ่าน

_____ การเขียน

16. ท่านมีปัญหาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด 1, 2, 3, 4, ... (โปรดเรียงลำดับเลข 1 = มากที่สุด)

_____ ภาระงานสอน

_____ ภาระงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน

_____ ขวัญและกำลังใจ

_____ โอกาสที่จะพัฒนาศักยภาพด้านภาษาต่างประเทศ

_____ อื่น(โปรเจกต์งาน).....

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ตามความคิดเห็นของท่านและเติมข้อความตามความเป็นจริง

1. หลักสูตรการเรียนการสอนวิชาภาษาต่างประเทศ

☐ 1. ตามที่กระทรวงกำหนดใช้ฉบับ ปี พ.ศ.

☐ 2. กำหนดหลักสูตร โดยใช้สาระการเรียนรู้และมาตรฐานที่กำหนดไว้ในหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตร และเริ่มใช้หลักสูตรนี้เมื่อ พ.ศ.

ถ้ากำหนดหลักสูตรเอง ☐ มีการสอบถามความต้องการของชุมชน ผู้เรียนและผู้ปกครอง

☐ ไม่มีการสอบถามความต้องการของชุมชน ผู้เรียนและผู้ปกครอง

2. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบันของท่านหรือไม่

☐ มี (โปรเจกต์งานที่ทำงานหรือการมีส่วนร่วม).....

☐ ไม่มี (โปรเจกต์งานเหตุผล).....

3. ตำราและสื่อการเรียนที่ใช้ประกอบหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้วิชาที่สอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ โรงเรียนกำหนด
☐ ครูเป็นคนเลือกเอง
☐ ครูผลิตเอง
☐ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา

4. ลักษณะของเอกสารที่ใช้ในการสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ตำราในประเทศ
☐ ตำราต่างประเทศ
☐ เอกสารที่ผู้สอนเรียบเรียงเอง
☐ ผู้สอนรวบรวมจากแหล่งต่างๆ (เช่น หนังสือพิมพ์ , วารสาร, อินเทอร์เน็ต ฯลฯ)
☐ เอกสารที่มีผู้รวบรวมไว้

5. โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ ตามความคิดเห็นของท่าน

คำถาม	ไม่เคย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ก่อนที่ท่านจะวางแผนการสอนท่านได้ศึกษารายละเอียดของหลักสูตร ภาษาต่างประเทศในหัวข้อต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
- จุดประสงค์การเรียนรู้หรือการเรียนรู้ที่คาดหวัง					
- สารการเรียนรู้/เนื้อหา					
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
- สื่อประกอบการสอน					
- วิธีการวัดผลและประเมินผล					
- การสอนซ่อมเสริม					
- อื่นๆ(โปรดระบุ).....					
2. ท่านใช้รูปแบบการสอนต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
- การบรรยาย					
- การฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน					
- การทำโครงงาน					
- การให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง					
- การพาไปทัศนศึกษานอกสถานที่					
- อื่นๆ(โปรดระบุ).....					
3. ท่านให้ความสำคัญกับองค์ประกอบเหล่านี้ในการสอนมากน้อยเพียงใด					
-ทักษะการฟัง					
-ทักษะการพูด					
-ทักษะการอ่าน					
-ทักษะการเขียน					

-ความรู้ด้านไวยากรณ์					
-ความรู้ด้านคำศัพท์					
-ความรู้ด้านวัฒนธรรม					
-อื่นๆ(โปรดระบุ).....					
4. กิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปนี้มีประโยชน์และช่วยให้ท่านมีทักษะในการใช้ภาษาต่างประเทศได้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด					
-เรียนเพิ่มเติมด้วยตนเอง (ฟังเทปสอนภาษา อ่าน ตำราไวยากรณ์)					
-การอ่านหนังสือพิมพ์/วารสารต่างประเทศ					
-การฟังเพลง					
-การฟังข่าว					
-การดูภาพยนตร์เสียงในฟิล์ม					
-การฟังรายการวิทยุ					
-การดูรายการโทรทัศน์					
-การใช้คอมพิวเตอร์/Internet					
-การสนทนากับชาวต่างประเทศ					
-อื่นๆ (โปรดระบุ).....					
5. ท่านสอนภาษาต่างประเทศในลักษณะสัมพันธ ฟัง-พูด และอ่าน-เขียน					
6. ท่านใช้ภาษาไทยมากกว่าภาษาต่างประเทศ ในการสอนในคาบเรียน					
7. ท่านใช้สื่อ/อุปกรณ์ต่อไปนี้ ในชั้นเรียนมากน้อยเพียงใด					
- ภาพประกอบ					
- แผ่นใส					
- วีดิทัศน์/ภาพยนตร์					
- แถบเสียง					
- วัสดุจริง					
- คอมพิวเตอร์					
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)					

8. ผู้เรียนของท่านมีโอกาสได้ใช้ภาษาต่างประเทศในการร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือไม่ ถ้ามี โปรดระบุลักษณะงานที่เข้าร่วม

- ☐ มี ☐ 1. เทศกาลสงกรานต์
- ☐ 2. เทศกาลลอยกระทง
- ☐ 3. เทศกาลปีใหม่สากล
- ☐ 4. เทศกาลหรือกิจกรรมพิเศษอื่นๆ
- ☐ ไม่มี

9. ผู้เรียนของท่านมีโอกาสใช้ภาษาเป้าหมายกับชาวต่างประเทศตามสถานที่ท่องเที่ยวหรือไม่

- ☐ มี ☐ เป็นมัคคุเทศน์
☐ จำหน่ายของที่ระลึก
☐ จำหน่ายอาหาร
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)
- ☐ ไม่มี

10. ท่านได้ประเมินผลการเรียนจากคะแนนการสอบต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ให้ระบุเป็นร้อยละ (รวมทั้งหมด 100%)

- สอบกลางภาค ร้อยละ
- สอบปลายภาค ร้อยละ
- สอบย่อยระหว่างภาค ร้อยละ
- เก็บคะแนนจากงานระหว่างภาคเรียน ร้อยละ
- อื่น ๆ (โปรดระบุ)ร้อยละ

11. ให้ท่านจัดอันดับของเครื่องมือวัดผล ต่อไปนี้ว่าท่านใช้มากน้อยเพียงใด 1, 2, 3, 4, ... (อันดับที่ 1 = มากที่สุด)

- _____ ข้อสอบปรนัย
- _____ ข้อสอบอัตนัย
- _____ สอบปฏิบัติจริง
- _____ ชิ้นงาน/แฟ้มสะสมงาน
- _____ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

12. ระบุปัญหาการเรียนการสอนและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในชั้นเรียนในประเด็นต่อไปนี้

ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
- ภาระงานสอน	-ภาระงานสอน
- หลักสูตร	- หลักสูตร

- ผู้เรียน	- ผู้เรียน
- จำนวนผู้เรียน	- จำนวนผู้เรียน
- บรรยากาศในชั้นเรียน	- บรรยากาศในชั้นเรียน
- ระยะเวลาในการฝึกทักษะ	- ระยะเวลาในการฝึกทักษะ
- ช่วงเวลาในการเรียน	- ช่วงเวลาในการเรียน
- สื่อประกอบการสอน	- สื่อประกอบการสอน
- แหล่งการเรียนรู้นอกชั้นเรียน	- แหล่งการเรียนรู้นอกชั้นเรียน
- วิธีสอน	- วิธีสอน

.....	
- กิจกรรมเสริมหลักสูตร.....	- กิจกรรมเสริมหลักสูตร.....
- การวัดและประเมินผล.....	- การวัดและประเมินผล.....
- การวัดและประเมินผล.....	- การวัดและประเมินผล.....
-อื่นๆ (โปรดระบุ).....	-อื่นๆ (โปรดระบุ).....

แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในภาคใต้
สำหรับผู้เรียน

สำหรับผู้เก็บข้อมูล กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง □ ให้ตรงตามผู้เรียนภาษาต่างประเทศ
□ ภาษาอังกฤษ □ ภาษามลายูกลาง □ ภาษาอาหรับ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง 1. ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ภาษาที่ท่านเป็นตัวแทนการให้ข้อมูลในแบบสอบถามนี้ (ดูเครื่องหมาย
ขีดด้านบน)

2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง □ และเติมข้อความในช่องตามความเป็นจริง

1. ชื่อโรงเรียน/สถาบัน.....

อำเภอ..... จังหวัด.....

2. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

3. อายุ..... ปี

4. กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้น

4.1 สายสามัญ

4.2 สายศาสนา

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น

☐ อิบติดาอียะฮ์ (ขั้นต้น)

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย

☐ มุตาวัชชีเตาะฮ์ (ขั้นกลาง)

☐ จบหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว

☐ ซานาวิยะฮ์ (ขั้นสูง)

4.3 คะแนนผลการเรียนสะสมสายสามัญ

5. เชื้อชาติ

☐ ไทย

☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....

6. สัญชาติ

☐ ไทย

☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....

7. ภาษาที่นักเรียนใช้ในชีวิตประจำวัน คือ

☐ ไทย

☐ มลายูถิ่น

☐ อาหรับ

☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....

8. อาชีพผู้ปกครอง

☐ รับจ้าง

☐ รับราชการ

☐ เกษตรกร

☐ รัฐวิสาหกิจ

☐ ค้าขาย

☐ อื่นๆ

☐ ธุรกิจส่วนตัว

.....

9. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ปกครอง

- ☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท
- ☐ 10,001 - 20,000 บาท
- ☐ 20,001 - 30,000 บาท
- ☐ มากกว่า 30,000 บาท

10. ภาษาต่างประเทศที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียน / สถาบันแห่งนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ อังกฤษ
- ☐ มลายูกลาง
- ☐ อาหรับ
- ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....

11. ท่านเริ่มเรียนภาษาต่างประเทศครั้งแรกเมื่อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ระดับอนุบาล ในชั้นอนุบาลที่.....
- ☐ ระดับประถมศึกษา ในชั้น
- ☐ ระดับประถมศึกษา ในชั้น ป.
- ☐ ระดับมัธยมศึกษา ในชั้น ม.
- ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....

12. ท่านเคยร่วมกิจกรรมภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่จัดในประเทศหรือไม่

- ☐ เคย
 - ☐ เข้าค่ายอบรมภาษาต่างประเทศ
จำนวน.....ครั้ง รวมระยะเวลาประมาณ.....เดือน.....วัน
 - ☐ เรียนพิเศษ
จำนวน.....ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รวมระยะเวลาประมาณปี.....เดือน
 - ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....ระยะเวลา.....ปี.....เดือน
- ☐ ไม่เคย

13. ท่านเคยร่วมกิจกรรมภาษาต่างประเทศนอกเหนือจากที่ใช้ในชีวิตประจำวันที่จัดต่างประเทศหรือไม่

- ☐ เคย
 - ☐ เข้าค่ายอบรมภาษาต่างประเทศ
จำนวน.....ครั้ง ณ ประเทศ..... รวมระยะเวลา.....เดือน.....วัน
 - ☐ โครงการแลกเปลี่ยน ณ ต่างประเทศ
จำนวน.....ครั้ง ณ ประเทศ..... รวมระยะเวลา.....เดือน.....วัน
 - ☐ โครงการศึกษาภาษาต่างประเทศภาคฤดูร้อน (ใช้ทุนส่วนตัว)
จำนวน.....ครั้ง ณ ประเทศ..... รวมระยะเวลา.....เดือน.....วัน
 - ☐ อื่นๆ(โปรดระบุ).....รวมระยะเวลาเดือน.....วัน
- ☐ ไม่เคย

14. ในปีการศึกษานี้ นักเรียนได้เรียนภาษาต่างประเทศกับผู้อื่นที่เป็น

- ☐ คนไทย
☐ คนต่างชาติ
☐ ทั้งคนไทยและต่างชาติ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศ

คำชี้แจง 1. ภาษาต่างประเทศ หมายถึง ภาษาที่ท่านเป็นตัวแทนการให้ข้อมูลดังระบุไว้ในหน้าแรกของแบบสอบถามนี้

2. โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ตามความคิดเห็นของท่าน

ข้อความ	ไม่เลย	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ท่านชอบวิชาภาษาต่างประเทศที่เรียนอยู่มากน้อยเพียงใด					
2. ท่านมีทักษะภาษาต่างประเทศมากน้อยเพียงใด					
- การฟัง					
- การพูด					
- การอ่าน					
- การเขียน					
3. ท่านมีความต้องการปรับปรุงทักษะภาษาต่างประเทศต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
- การฟัง					
- การพูด					
- การอ่าน					
- การเขียน					
4. ภาษาต่างประเทศที่เรียนอยู่มีความจำเป็นในชีวิตของท่านมากน้อยเพียงใด					
5. ท่านต้องการทำงานในสถานที่มีการใช้ภาษาต่างประเทศมากน้อยเพียงใด					
6. ท่านใช้ภาษาต่างประเทศในการทำกิจกรรมต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
- การดูภาพยนตร์					
- การฟังเพลง					
- การสนทนา					
- การเรียน					
- การทำงาน					
- อื่นๆ(โปรดระบุ).....					
7. กิจกรรมต่างๆต่อไปนี้ มีประโยชน์และช่วยทำให้ท่านมีทักษะ					

ในการใช้ภาษาต่างประเทศได้ดีขึ้น มากน้อยเพียงใด					
* กิจกรรมในชั้นเรียน					
-การทำแบบฝึกหัด					
-การทำข้อสอบในชั้นเรียน					
-การใช้สถานการณ์จำลอง/บทบาทสมมติ					
-การเล่นเกมนปริศนาคำทาย					
-การทำกิจกรรมกลุ่ม					
-อื่นๆ(โปรดระบุ).....					
* กิจกรรมนอกชั้นเรียน					
-กิจกรรมเข้าค่ายอบรม					
-การอ่านตำราเรียน					
-การอ่านหนังสือพิมพ์/วารสารต่างประเทศ					
-การฟังเพลง					
-การดูภาพยนตร์					
-การฟังรายการวิทยุ					
-การดูรายการ โทรทัศน์					
-การใช้คอมพิวเตอร์/อินเทอร์เน็ต					
-การสนทนากับชาวต่างประเทศ					
-อื่นๆ(โปรดระบุ).....					
8. แหล่งที่ท่านได้ค้นแบบการใช้ภาษาต่างประเทศ					
-จากครูชาวไทย					
-จากครูชาวต่างชาติ					
-จากกิจกรรมภาษาต่างประเทศที่โรงเรียน					
-จากวิทยุ					
-จากโทรทัศน์					
-จากภาพยนตร์					
-จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์					
-จากอื่นๆ(โปรดระบุ)					
9. พฤติกรรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของท่าน					
-เข้าเรียนสม่ำเสมอ					
-ทบทวนก่อน/หลังเรียน					
-ส่งงาน/ส่งการบ้านตรงเวลา					
-ค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด					
-ค้นคว้าเพิ่มเติมจากคอมพิวเตอร์ / อินเทอร์เน็ต					
-ค้นคว้าเพิ่มเติมจากสื่อ อื่นๆ					

-ปรึกษาเพื่อนเกี่ยวกับบทเรียน					
-ปรึกษาอาจารย์เกี่ยวกับบทเรียน					
-อื่นๆ (โปรดระบุ) จาก.....					
10. ท่านมีปัญหาในการเรียนภาษาต่างประเทศหรือไม่ ถ้ามี โปรด ระบุรายละเอียดปัญหาด้วย	มี [/]	ไม่มี [/]	ระบุปัญหา (ถ้ามี)		
-จากวิธีการสอน/การจัดกิจกรรมการสอนของครู					
-จากบุคลิกภาพของครู					
-จากพฤติกรรมการสอนของครู					
-จากบรรยากาศในชั้นเรียน					
-จากช่วงเวลาของการฝึกทักษะ					
-จากการจัดคาบเรียนตามตารางสอน					
-จากสื่อการเรียนการสอน					
-จากหนังสือ/ตำราประกอบการเรียน					
-จากแหล่งการเรียนรู้นอกชั้นเรียน					
-อื่นๆ (โปรดระบุ) จาก.....					

11. ท่านมีโอกาสได้ใช้ภาษาต่างประเทศในการร่วมกิจกรรมของชุมชนหรือไม่ ถ้ามี โปรดระบุลักษณะงานที่เข้าร่วม

- ☐ มี ☐ เทศกาลสงกรานต์
 ☐ เทศกาลลอยกระทง.....
 ☐ เทศกาลปีใหม่สากล
 ☐ เทศกาลหรือกิจกรรมอื่นๆ.....
- ☐ ไม่มี

ขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

คณะผู้วิจัย

หัวหน้ากิจการงาน	นายไฉนี แวมูซอ	MR. ZAINEE WAEMUSA
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์	
สถานที่ติดต่อ	ภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี 94000	
โทรศัพท์	073-313928-50 ต่อ 3043 3048	
โทรสาร	073-312232	
Email	wzainee@bunga.pn.psu.ac.th	

นักวิจัย	นายอัสสมิง กาเซ็ง	MR. ASSAMING KASENG
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์	
สถานที่ติดต่อ	ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี 94000	
โทรศัพท์	073-313928-50 ต่อ 3050	
โทรสาร	073-312232	
Email	assaming@bunga.pn.psu.ac.th	

นักวิจัย	นายมุหัมมัดมันซูร หัคเร๊ะ	MR. MUHAMMADMANSOUR MADROH
ตำแหน่งปัจจุบัน	อาจารย์	
สถานที่ติดต่อ	ภาควิชาภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี 94000	
โทรศัพท์	073-313928-50 ต่อ 3050	
โทรสาร	073-312232	
Email	mmuhamma@bunga.pn.psu.ac.th	